

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-5118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izba za vsak dan enon ponedeljka
Naročnina: mesečno Lir 12.—
za inozemstvo pa Lir 22.80
Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24
Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Una puntata nemica decisamente respinta

Nuovi attacchi diurni e notturni contro l'isola di Malta

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di primo maggio 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 699:
Una puntata di forze corazzate contro le nostre linee ad Oriente di El Mechili è stata decisamente respinta. Il nemico ha lasciato nelle nostre mani diversi prigionieri e alcuni morti sul terreno.
Cacciatori tedeschi hanno abbattuto un Wellington, e incendiato al suolo un altro aeroplano.

Bengasi è stata bombardata da velivoli inglesi che non hanno causato danni ad impianti né vittime fra la popolazione.

Attacchi diurni e notturni sono stati condotti da formazioni dell'Asse contro la Isola di Malta nel cui cielo, uno Spitfire veniva distrutto.

Su Creta l'aviazione avversaria ha lanciato alcune bombe, non è segnalata alcuna perdita.

Sovražni sunek odločno odbit

Dnevni in nočni napadi na otok Malto

Glavni Stab Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 1. maja naslednje 699. vojno poročilo:

Sunek oklopnih sil proti našim črtam vzhodno od Mekilija je bil odločno zavrnjen, sovražnik pa je pustil v naših rokah več ujetnikov in nekaj mrtvih na terenu. Nemški lovci so sestrelili letalo tipa »Wellington«, na tleh pa zažgali še neko drugo letalo.

Angloška letala so bombardirala Bengazi, niso pa povzročila nobenih škod na napravah niti žrtev med prebivalstvom.

Oddelki Osi so izvršili dnevne in nočne napade na otok Malto, nad katerim je bilo uničeno letalo tipa »Spitfire«.

Na Kreti je sovražno letalstvo vrlo nekaj bomb, ni pa javljena nobena izguba.

Srditi japonski napadi v Birmi

Umik kitajske posadke iz Lašija

Bangkok, 1. maja. s. V zvezi z boji v Birmi potrjuje kitajsko vrhovno poveljništvo v posebnem uradnem poročilu, da so Japonci s pomočjo topniškega ognja in letalstva izvršili silovit napad iz predmestij Lašija. Japonske čete, pred katerimi so se pomikali močni oklopni oddelki in ki so dobivale stalno nova oklepanja, so prisilile kitajsko posadko, da se je umaknila na nove postojanke. Japonci se nadalje napadajo in so v teku srdite borbe.

Te zveze bodo s 1. majem pričele opravljati tudi redno pošto službo, ki pa bo za sedaj na razpolago samo za japonske državljanke, ki živijo na tem otočju. Zaenkrat je pričela s 1. majem posloovati samo prekomorska pisemska pošta.

Nova ureditev sodstva na Javi

Tokio, 1. maja. (Domei.) Iz Batavije na Javi javljajo, da je japonska vojaška uprava v bivši Nizozemski Vzhodni Indiji napovedala, da bodo v bližnji bodočnosti osnovana na Javi nova vojaška administrativna sodišča in politični uradi. V javni japonske vojaške uprave je rečeno, da bodo nova upravna sodišča upoštevala med domačin veljavne stare zakone, ki bodo ostali nespremenjeni. Načelniki teh sodišč bodo izbrani iz vodilnih plastj domačega javanskega prebivalstva.

Razstava vojnega plena v Tokiju

Tokio, 1. maja. (Domei.) Že doslej so v poteku velike vzhodnoazijske vojne japonske oblasti z raznih bojišč dale prejeljati mnogo uplenjenega vojnega materiala v Tokio, kjer so sovražnikovo orožje in razne vojne potrebščine razstavljene na ogled prebivalstvu. Selaj so japonske vojaške oblasti prepeljevale v Tokio tudi ostanke sestreljenih velikih ameriških bombnikov. Tudi to orožje bo na običajni način občinstvu na ogled. Predvideno so bili v Tokio prepeljati razbiti deli velikega ameriškega bombniškega letala tipa »North American B 25«.

Lekcije Čangkajškove žene Angležem

Neprijetna presenečenja v Čungkingu zaradi angleških in ameriških porazov na Pacifiku

Bern, 1. maja. Soproga maršala Čangkajška je za ameriško revijo »New York Times Magazine« napisala značilen članek, ki ga je angleški tisk sicer zamočal, ki pa je na pristojnem mestu v Londonu znan, saj je zbudil mnogo prahu. Pomeni so ga tudi vsi kitajski listi v Čungkingu, kjer je napravil silen vtis. V članku namreč zelo ostro biča Veliko Britanijo zaradi njene sebičnosti in zahrbtnosti v odnosih z drugimi narodi ter dokazuje, da tudi v Čangkajškovi Kitajski ni nikakega zaupanja v njeno pomoč.

da še nista bili pripravljeni za vojno, še tem manj pa more Kitajski razumeti, zakaj zapadni velesili doslej še nista razumeli, da pomeni vsaka ura, ki mine, za Japonsko pridobitev časa za pripravo na nov napad, med tem ko se zavezniki utrjujejo samo na papirju. Noben narod ni bil manj pripravljen za vojno kakor kitajski, vendar pa ni bilo v zadnjih petih letih niti enega primera, da bi se bile kitajske čete predale sovražniku.

Značilen je po mnenju pisateljice primer Hongkonga in Singapura. Med tem ko je Anglija za obe ti dve oporišči žrtvovala ogromne vsote, da bi ju zavarovala za primer napada z morske strani, si ju je pustila vžeti s kopnega. Sedanji položaj sili Kitajsko, da sicer popolnoma spremeni svoje naziranje o zapadu, da pa morata tudi obe zapadni velesili povsem spremeniti svoje naziranje o vzhodu, še prav posebej glede Indije, po načelu, da azijski narodi niso nikoli manjvredni narod. Čangkajškova soproga se končno zavzema za nov mednarodni red, v katerem ne sme več biti vladajočih in vladanih narodov. Vzhod in zapad morata vsak zase doprinesiti svoj delež v skupno zakladnico svetovne civilizacije.

Značilno je, da je bil ta članek objavljen prav v trenutku, ko je londonska vlada odlikovala maršala Čangkajška z najvišjim britanskim odlikovanjem. (Stampa Sera.)

Obnova prometa med Japonsko in zasedenimi otoki

Tokio, 1. maja. (Domei.) Iz Singapura javljajo, da so Japonci že obnovili delo v petih mornariških dokih na otoku. Prav tako so bile obnovljene mnogostevilne druge pristaniške naprave v posameznih oporiščih singapurskega otoka. Največji izmed dokov, v katerih je bilo obnovljeno delo, se že od 20. aprila uporablja za popravilne in veliki japonskih transportnih parnikov. Da je bilo tako naplo mogoče obnoviti delo v teh važnih objektih, ki jih je sovražnik poškodoval pred svojim umikom, se je treba v veliki meri zahvaliti vojnemu sodelovanju malajskih in indijskih delavcev, ki so pod japonskim vodstvom uspešno izvrševali popravilna dela.

Sestanek Mussolinija in Hitlerja

Razgovori so potekali v duhu tesnega prijateljstva in neporušnega bratstva v orožju

Rim, 1. maja. s. Duce in Hitler sta se 29. in 30. aprila sestala v Solnogradu. Razgovori so potekali v duhu tesnega prijateljstva in neporušnega bratstva v orožju obeh narodov in obeh voditeljev. Zaključili so se v znamenju popolne istovetnosti pogledov glede na položaj, ustvarjen s sijajnimi zmagami sil trojnega pakta, kakor tudi glede na nadaljnje vodstvo obeh narodov na političnem in vojaškem področju. Ob tej priliki je bila še enkrat odločno potrjena želena odločitev Italije, Nemčije in njunih zaveznikov, da si zagotovijo dokončno zmago z vso silo sredstev, s katerimi razpolagajo.

Političnih razgovorov sta se udeležila tudi italijanski zunanji minister grof Ciano in nemški zunanji minister v. Ribbentrop. Oba zunanja ministra ohi sta ob tej priliki razmotrivala prečeta vprašanja zunanje politike.

Vojaških razgovorov se je v italijanski strani udeležil še italijanskega generalnega štaba general Cavallero, z nemške pa šef vrhovnega poveljstva nemških oboroženih sil maršal Kettel. Navzoča sta bila tudi ita-

lijanski veleposlanik v Berlinu Dino Alfieri in nemški veleposl. v Rimu v. Mackensen. Sestanek Duceja in Hitlerja je bil v bližini Solnograda, v nekem gradu, ki je bil dan na razpolago gostom nemške vlade. Dne 29. aprila zjutraj je Duce v spremstvu zunanjega ministra grofa Ciana in šefa generalnega štaba generala Cavallera ter drugih političnih in vojaških sodelavcev prisel na neko majhno postajo v bližini kraja sestanka. Ob prihodu na postajo ga je pozdravil Hitler, kamor je prišel k spremstvu tudi zunanji minister Ribbentrop, poleg njega pa še vrhovni poveljnik nemških oboroženih sil maršal Kettel, državni vodja Bormann, tiskovni šef dr. Dietrich ter okrožni vodja in državni namestnik dr. Scheel.

Duceja je spremljal kancelar Hitler v grad, kjer ga je sprejel šef predsedniške pisarne, državni minist. dr. Meissner. Po obedu, ki so se ga udeležile tudi osebe iz spremstva, je bilo vse popoldne posvečeno političnim razgovorom, ki sta se jih udele-

žila tudi oba zunanja ministra grof Ciano in Ribbentrop. Intimna večerja je zaključila prvi dan sestanka Duceja in Führerja. Dne 30. aprila se je Duce v spremstvu šefa vrhovnega poveljstva nemških oboroženih sil maršala Kettla podal k Hitlerju na vojaške razgovore, katerim so se italijanske strani prisostvovali šef generalnega štaba Cavallero, italijanski vojaški ataše v Berlinu divizijski general Marras in brigadni general Gambin, z nemške strani pa maršal Kettel, maršal Kesselring, topniški general Jodi in nemški ataše v Rimu general v. Rintelen.

Istočasno sta se sestala tudi zunanja ministra grof Ciano in Ribbentrop, da bi nadaljevala politične razgovore, katerim sta prisostvovala tudi italijanski veleposlanik v Berlinu Dino Alfieri in nemški veleposlanik v Rimu v. Mackensen.

Sestanek Duceja in Hitlerja se je zaključil pozno popoldne s zaključnim razgovorom o političnem in vojaškem položaju.

Bombardiranje Sevastopolja, Novorosijska in Petrograda

53 sovjetskih letal sestreljenih, 3 uničena na tleh

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 1. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti so omogočili naši krajevni napadi nadaljnje zboljšanje fronte. Krajevni napadi sovražnika, ki so jih podpirali oklopni vozovi, so bili brezuspešni.

Na Lapenskem in na fronti ob Murmansk so nemške in finske čete odbile več napadov s hudimi izgubami sovražnika.

Bojna letala so napadla podvevi in v noči na 1. maj vojaške cilje v Sevastopolju, Novorosijsku in Petrogradu, kjer so povzročila velike eksplozije in požare.

V bojih v zraku je bilo večer sestreljenih 53 sovjetskih letal, 3 nadaljnj pa so bila uničena na tleh.

V severni Afriki je bilo v obrambi pred angleškimi izvidniškimi suni ujetih več angleških vojakov.

Letalska na otoku Malto so bila podvevi in ponoči uspešno bombardirana. Bojna letala so se pretekli noči uspešno napadla pristaniške naprave in ladjedelnice ob angleški vzhodni obali.

Nadporočnik Rieck in podoficer Quanté v oddelku za daljne izvidniške polete sta se pri uspešni izvedbi važnih izvidniških nalog proti Angliji, odlikovala s posebno drznostjo.

Oživiljenje letalskih akcij

Stockholm, 1. maja. Sedanji vojaški položaj na vseh bojiščih najbolj označuje obnovljeno delovanje letalstva. Med tem, ko se bitke na kopnem šele pripravljajo, so letalske akcije zavzele že zelo velik obseg. Glavne sile britanskega letalstva so se vrgle na zapadno Nemčijo in po Nemčiji zasedeno ozemlje v nadi, kakor je dejal Hitler v državnem zboru, da bi terorizirale prebivalstvo. Ta ofenziva pa povzroča hude izgube britanskemu letalstvu, kakor kažejo številke nemških poročil. Med tem je nemško letalstvo že začelo napadati za povratek nekatera manjša britanska mesta.

Angleški listi skušajo pomiriti zaskrbljeno prebivalstvo, češ, da so Angliji to reakcijo Nemčije že pričakovali, da pa morajo kljub temu vztrajati pri svoji letalski ofenzivi, da z njo razbremenijo rusko bojšče in zmanjšajo število nemških letal, ki bi se lahko poslala v vzhodno Evropo. To je za sedaj, pišejo angleški listi, edini doprinos, ki ga lahko damo svojem ruskemu zavezniku.

Med tem se tudi na vzhodnem bojišču opaža obnovljeno letalsko delovanje, dočim je toplejše vreme zelo otežilo operacije na kopnem zaradi blata in poplav. Nemško letalstvo je ponovno napadlo Petrograd, Moskvo in tudi transkavkasko ozemlje. Izgube ruskega letalstva zaradi spopadov v zraku ali uničenj na tleh so zelo pomembne in bodo prav gotovo zmanjšale v bližnjih bitkah učinkovitost sovjetskega letalstva.

Z največjo pozornostjo zasledujejo v nevtralnih državah tudi stalno in metodično bombardiranje Malte po italijanskemu in nemškemu letalstvu. Malta se sicer še vedno brani, vendar je že sedaj izgubila svoj pomen kot oporišče za napade proti pomorskim zvezam v Sredozemlju, kakor objektivno priznavajo tudi vojaški strokovnjaki nevtralnih držav. (Stampa Sera.)

Nemške letalske akcije nad Črnim morjem

Berlin, 1. maja. d. Dodatno k nemškemu uradnemu vojnemu poročilu je nemško vrhovno vojno poveljništvo večerj še objavilo, da so nemški bombniki v sredo na Azovskem morju poškodovali z bombami sovjetski tovorni parnik in tri sovjetske topničarke. Nadalje so nemška letala z bombami pogodila še neko obalno ladjo in nekaj jadrnic. Učinkovitim bombniškim napadom so bile nadalje izpostavljene pristaniške naprave v Kerču ter v neki drugi luki na polotoku Kerču. Nemški bombniki so nadalje podvevi in ponoči večkrat učinkovito napadli pristaniške naprave v črnomorski luki Novorosijsk. Na južnem delu vzhodnega bojišča so nemški bombniki strmoglavili z bombami najtežje kalibra pogoltili most, ki je igral važno vlogo v oskrbi sovjetske fronte iz zaledja. Most, ki je

držal preko Donca, je bil popolnoma uničen.

S finskega bojišča

Helsinki, 1. maja. d. O položaju na finskem bojišču javlja četrtkovno finko uradno vojno poročilo, da je sovražnik skušal izvršiti več napadov na ožini Aunus pri električni centrali ob reki Svir v bližini kraja Osta, kakor tudi v bližini kraja Louhi. Finko poročilo pravi, da so bili vsi napadi odbiti s krvavimi izgubami za sovražnika. V bližini Rokajavija sta se dve sovjetski letali spopadli s šestimi sovražnimi aparati, izmed katerih sta enega sestrelili. Obe finski letali sta se vrnili na svoje oporišče, čeprav sta bili mnogokrat zadeti. Eno izmed obeh letal je imelo nič manj kakor 60 sledov sovražnikovih krogel. Na nekem drugem mestu se eno izmed finskih letal po spopadu s sovražnikom ni vrnilo. V noči na četrtek je bilo nekaj sovražnikovih letal opaženih nad Finskim zalivom in eno izmed njih doseglo bližino finske presolnice, vendar pa ni metalo bomb.

Letalski alarm v Helsinkih

Helsinki, 1. maja. J. Uradno objavljajo, da je bil v finski prestolnici v noči na četrtek letalski alarm, da pa opazovalci niso mogli izslediti nobenega sovražnega letala nad Helsinkimi. Tudi bombe niso bile vižene nikjer na mestnem področju. 20 minut po letalskem alarmu so sirene naznanile, da je nevarnost minila.

Norwich v plamenih

Berlin, 1. maja. d. O maščevalnem napadu nemških letalskih sil na angleško mesto Norwich v noči na 30. april je poveljništvo nemških oboroženih sil objavilo dodatno k prvemu poročilu še naslednje podrobnosti: Ob dobri vidljivosti so močni oddelki nemških bombnikov prodri na določene objekte in odvrgli nanje svoje bombe, deloma s prav nizke višine. Bombardirani so bili objekti v različnih mestnih okrajih. Po eksploziji bomb so izbruhnili mnogostevilni požari. Posebno v središču mesta so posadke nemških bombnikov opazile velike po-

žare. Ko so se nemška letala vračala, so požari divjali že v vseh delih mesta. Vsi nemški bombniki so se srečno vrnili na svoja oporišča.

Angleški letalski napad na Pariz

Vichy, 1. maja. d. V noči na četrtek je britansko letalstvo izvršilo nov napad na pariško predmestje. O tem napadu je francoska polsužbena agencija v četrtek popoldne objavila naslednje uradno poročilo:

Britanske letalske sile so preteklo noč zopet bombardirale nekaj okraj severozapadno od Pariza. Po dobjenih informacijah je bilo deloma porušenih veliko števil hiš. Zaseda je bila tudi neka bolnišnica. Na osnovi prvih podatkov je bilo ugotovljeno, da je bilo v departementu Seine et Oise pri napadu ubitih približno 40 ljudi, mnogo drugih pa ranjenih. Eno britansko letalo je bilo sestreljeno, pri čemer sta dva pilota našla smrt.

Medtem je bilo na osnovi nadaljnjih podatkov ugotovljeno, da znaša število smrtnih žrtev britanskega letalskega napada na severozapadno pariško predmestja 51 ljudi. V departementu Seine je bilo ubitih 18 ljudi, v departementu Seine et Oise pa 33 ljudi.

Pariz, 1. maja. d. Pariški listi obširno komentirajo novi napad britanskega letalstva na pariško predmestja. Objavljajo tudi mnogostevilne slike iz posebno prizadetih mestnih okrajev, na katerih so vidne porušene stanovanjske zgradbe in bolnišnice. V svojih komentarjih označujejo pariški listi novi britanski napad kot dejanje, ki je bilo usmerjeno edinele proti civilnemu prebivalstvu Pariza. »Matine« piše, da je šlo Angležem zgolj za to, da terorizirajo mirne stanovanjske okraje ter zanesejo nesrečo in propast v bivališča delavstva. »Petit Parisien« piše med drugim, da se je treba vprašati, ali bo morda tako zvana druga fronta obstajala samo v tem, da bodo Angliji z bombnimi napadi na Pariz strašili civilno prebivalstvo. Bombe angleških letal so porušile veliko številno stanovanjskih hiš in bolnišnic, ki nimajo nobene zveze z vojaškimi cilji.

Čim je maršal Petain zvedel za letalski napad na Pariz, je takoj nakazal 100.000 frankov za prvo pomoč prizadetemu prebivalstvu. Državni tajnik za zdravstvo je v četrtek dospel v Pariz in pregledal hudo prizadete mestne dele.

Obramba zapadne evropske obale

Nemški utrbeni pas na Nizozemskem

Trieste, 1. maja. Današnji »Piccolo« objavlja zanimiv dopis svojega posebnega poročevalca Cesara Rivellija o nemškem utrjenem pasu na obali zapadne Evrope. Opisujejo nemške obrambne naprave na Nizozemskem ugotovlja med drugim:

Ni vsakemu dano videti obrambne naprave na zapadu. Odkar je narodno-socialistična Nemčija razvrstila svoje čete nasproti Severnemu morju, je dostop na nizozemsko obalo zelo težak. To se seveda povsem razumljivo, ako se upošteva, da ima Anglija navzile svojemu zločinu na Nizozemskem še vedno dobre prijatelje. Zato je nadzorstvo zelo strogo. Preden dospemo do morja, se moramo večkrat legitimirati in podvreči najrazličnejšim ispraševanjem na različnih blokiranih mestih. Najdaljši je pregled pri zadnji straži, do katere smo namenjeni. Končno se val dvoimi zaključijo nam v dobro. Odprto nam je področje, ki si ga smemo ogledati. Pomikamo se proti severu in prehitimo topniški oddelek na potoču. Po dveh, treh kilometrih vožnje zagledamo letališče. Da pa spoznamo, da je to res letališče, si ga moramo ogledati prav od blizu, kajti vse je izredno spretno kamuflirano. Prav nič ni, kar bi zbuvalo sum med umetnimi hribčki in gozdiki. Zdi se, da si videl mnogo, ako si opazil pod zelenjem kak žaromet ali kako protiletalsko postojanko.

Odtod dospemo v ribiški kraj, kjer nas seveda nič več ne spominja na mirne čase. Mestece je bilo izpraznjeno po odredbi oblasti. Tam so sedaj samo oficirji in nemški vojaki, uvrščen v obalno obrambo. Takoj za mestečem se začnejo veriga utrd, seveda ne v navadnem smislu besede. Vsaka izmed njih je sestavljena prav za prav iz najrazličnejših naprav, od zidov, mi-

niranih polj, stolpičev daljnostrelnega topništva pa vse do zavetišč za izvidniške čolne, ki stalno krožijo v vodah Severnega morja z nalogo, da stražam na obali takoj javijo vsako sumljivo gibanje, ki bi prihajalo z angleške strani.

Ves nemški obrambni sistem je tu natančen kakor ura, sloni pa predvsem na topništvu in sicer prav vseh kalibrov, ki je tako spretno zakrito, da ga ni mogoče opaziti niti v višini izpod 1000 m. Odkar so Angliji začeli propagando za ustvaritev novega bojišča, prihajajo semkaj vedno novi topovi, katerih število je postalo v zadnjem času že ogromno. Nemci razpolagajo tu povsod tudi s premakljivim topništvom na posebnih tračnicah, tako da v primeru potrebe posamezne topove lahko takoj približajo ogroženim krajem. Razen tega je ves obrambni sistem zgrajen tako, da je neposredno in takojšnje sodelovanje vseh oddelkov orožja, od kopne vojske, mornarice do letalstva, takoj zagotovljeno. Takoj za širšim pasom navedenih utrd se namreč daleč v zaledje raztezajo oporišča nemškega letalstva in naglih napadalnih oddelkov, ki so vsi med seboj tesno povezani, da se lahko uporabijo z največjo naglico na vsakršnem mestu, čim bi se pokazalo potrebno.

Mornarica opravlja med tem predvsem svoje izvidniško službo, ki je poverjena posebnim izvidniškim čolnom, v ofenzivne namene pa razpolaga tudi s mnogimi brzimi čolni, ki so na vsak znak pripravljeni za takojšen nastop proti sovražnim edincem.

Obnovite naročnino!

Razlika med sedanjo in prejšnjo vojno

Mobilizacija vseh delovnih sil za zmago nove Evrope

Berlin, 1. maja. Nikdar ni bilo tako zanimivo kakor v teh časih pregledovanje raznih knjig v knjižarnah, v katerih so zbrani statistični podatki o sredstvih, s katerimi se je vodila prva svetovna vojna, kajti samo s to primerjavo se je mogoče ustvariti vsaj približno jasno sliko o velikih naporih, ki jih zahteva današnje vojevanje na vsej tako zvani »notranji fronti«, zlasti seveda na gospodarskem in industrijskem področju. V prvi svetovni vojni je moralo za enega vojaka na bojišču delati doma od 8 do 12 delavcev. Za vsakega tisoč letal prve linije je bilo treba zgraditi približno 13.000 letal in 26.000 motorjev. Pri vsem tem je treba upoštevati, da vojna leta 1914-18, čeprav so jo imenovali »vojno obdobje«, v resnici ni zahtevala nikakega posebnega napora glede uporabnega gradiva, saj se je v glavnem imobilizirala v jarkih.

Ako pomislimo sedaj na to vojno in na tako zvane »bliskovite akcije«, na nagla premikanja čet, na pohode do 100 in več kilometrov na dan, na vedno se premikajoče bojne črte, na izredno obsežna strateška bojišča, ki se razširjajo na več tisoč kilometrov dalje, na kolone, ki izvršujejo globoke sunke v sovražno zaledje, pa na milijone ljudi, ki se danes neposredno merijo na bojišča, vidimo, da je prav za prav v tej vojni vse motorizirano. Letala, tanki, topništvo in pomorske jedinice predstavljajo v moderni vojni skoro izključno prevladujočo silo. Upoštevati je nadalje treba, da zahtevajo letala, kakor tudi vse drugo orožje, s katerim je moderna vojska opremljena, ne le izredno tehnične sposobnosti, temveč tudi posebne napore. Ako se ob upoštevanju vseh teh čimteljv skuša domisliti takšno zvano »notranjo fronto«, je treba takoj pristaviti, da v zaledju niso nikdar toliko in s tolikimi naporami ter vztrajnostjo delali kakor sedaj. In vendar

se zdi, da se mora sedanji ritem v tvornicah industrijske proizvodnje, ki je že tako izredno razvit, še bolj pospešiti, da bi bil čim bolj v skladu s dinamiko moderne vojne. Vse to se zdi skoraj nemogoče, vendar pa je nujno potrebno in ni tudi nobenega dvoma, da se bo skupna količina proizvodnje še povečala. Hitler je v svojem zadnjem govoru že napovedal začetek te ogromne simfonije dela v zaledju. Göring je njegove izjave potrdil s konkretnimi ukrepi. Izdani so bili posebni zakoni in odloki, katerih povelje se glasi: Pospešiti proizvodnjo z največjo hitrostjo.

Tako stopa v ospredje kot najpomembnejše vprašanje delovnih sil. Znano je, da nosi v Nemčiji ogromna večina prebivalstva vojaško uniformo. Zato je razumljivo, da je naloga vrhovnega voditelja delovnih sil Friza Sauckla izredno težka in zahteva izrednih organizacijskih sposobnosti. To vprašanje namreč zahteva popolno in ne samo delno rešitev. Dopustna ni v celokupnem stroju prav nobena mrtva točka. Napori vseh posameznikov morajo biti napeljeni v ogromni veletok, ki s svojo silo prestavlja takorekoč gore.

Tako namerava vrhovni vodja delovnih sil Sauckel mobilizirati vse delovne sile, ki dajejo Evropi življenje. Doslej je ostalo še mnogo rezervnih sil neizrabljenih, a sedaj je nastopil trenutek, ko bo treba prav vse brez izjeme do skrajnosti zaposliti. Zaposlene bodo tudi ženske delovne sile, seveda v skladu s njihovimi posebnimi delovnimi pogoji. Povečalo se bo prav tako tudi število inozemskih delavcev, ki so že doslej prostovoljno sodelovali z nemškimi tovariši. Sedaj bo treba tudi to vprašanje v celoti in z vso razumnostjo rešiti, toda v dnevnih naporih bo drug v drugem imel tolažbo, da s svojimi delom v zaledju pripravljajo najsilnejšo zmago vseh časov: zmago nove Evrope. (Regime Fascista.)

Brezplačen zdravniški pregled in zdravljenje

Visoki Komisarija obvešča prebivalstvo, da bo splošna zdravstvena avtokolona vršila brezplačno službo v šoli na Grabnu, Cojzova cesta, dne 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. maja; v Deškem vzgajališču na Selu-Mostah dne 11., 12., 13., 15., 16., 18., 19. in 20. maja ter v Salezijskem zavodu na Rakovniku 21., 22., 23., 25., 26., 27., 28., 29. in 30. maja.

Kakor je znano ima zdravstvena avtokolona zobozdravniški, očesni, radiološki, interni oddelek, oddelek za otroške bolezni ter oddelek za bolezni v ušesu, nosu in grlu.

Zdravljenja potrebnih se lahko prijavijo na omenjenih mestih ob imenovanih dneh od 8.30 do 12. ure in od 15. do 17.30 v svrhu brezplačnega pregleda in zdravljenja ter eventuelne operacije.

Spremembe v prometu potniških vlakov

V noči od 3. na 4. maja stopi na vseh progah Ljubljanske pokrajine, kakor tudi v Kraljevini Italiji in drugih državah v veljavo novi vojni red.

Podatki o prometu potniških vlakov so razvidni iz stenskih vozniških redov, izveščenih v vseh postajah in postajališčih.

Obračunski manevri v Angliji

Stockholm, 1. maja. d. Švedski dopisniki londonskih listov poročajo o nekakšnih manevrih, ki jih namerava angleško vojno poveljništvo izvesti na obali Rokavskega preliva in katerih ozadje je še vedno angleško bojevanje pred nemškim napadom na angleško otočje. Tako javlja dopisnik stockholmskega lista »Sozialdemokraten«, da bo postalo londonsko obrambno področje v kratkem prizorišče velikih »invazivskih manevrov«. Dopisnik poroča, da se bodo manevri razvijali v okoliščinah, kakor da bi se bile močne nemške vojaške sile izkrcale na vzhodni obali Anglije ter da prodirajo proti londonskemu mestu. Pri manevrih bodo sodelovali tudi vse organizacije civilne obrambe. Švedski dopisnik pravi, da bo o priliki manevrov zbranega v Londonu in okoliščini toliko govorila kakor še nikoli in da bo policija podvzela drastične ukrepe za vzdrževanje prometa. Da bodo ti manevri čim bolj popolni, pravi švedski list, bodo sprejeti v program tudi »namišljeni napadi pete kolone«, pred katero imajo v Angliji očitno največji strah.

Bolgarski kralj v zasedeni Traciji

Sofija, 1. maja. d. Bolgarski kralj Boris, ki se je mudil na kratkem obisku v zasedeni Traciji, se je danes vrnil v bolgarsko prestolnico. Kmalu po povratku je kralj sprejel v avdienci min. predsednika Bogdana Filova.

Knut Hamsun okreval

Oslo, 1. maja. d. Svetovno znani norveški pisatelj Knut Hamsun, ki ga je pred nekaj dnevi delno zadel kap, se je bil mel tem zvepi docela opomogel in je sedaj izven sleherne nevarnosti.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 2. maja: ob 17.30: Vdova Rošinka. Izven. Cene od 15 lir navzdol. Nedelja, 3. maja: ob 14.: Jurček. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Ponedeljek, 4. maja: zaprto. Torek, 5. maja: ob 17.30: Ilgenlja. Red. Torek.

Cvetko Golar: »Vdova Rošinka«. Slika iz našega kmečkega življenja. Z ljubeznivim humorjem in dovornostjo naslikana zgodba o vdovi, ki se noče postarati, ki ne izdruči hčer gospodinjstva in obrača oči po zastavnih ženilih. Igrali bodo: Rošinka — P. Juvanov, Manica — V. Juvanov, Tončka — Simčičeva, Janez — Presnetik, Balantač — Košič, Jernejc — Bratina, Gašpar — Raztresen, Tinče — Starič. Režiser: Fran Lipah.

Nedelja v Drami. Pavel Goll: »Jurček«. Mladinska predstava, ki nudi otrokom v okviru Jurčkovih dogodivščin srečanje z raznimi zabavnimi živalmi: kamelo, kozličkom, psom, medvedjo družino ter posebnimi naravnimi silami: Vetrom, Nevihom in Snežakom. Scensko glasbo je komponiral Bojan Adamič, inšcenator in režiser: Ing. B. Stupica. — Victor Effimil: »Človek, ki je videl smrt«. Tridejanska komedija o potepuhu, ki zanesne v mirno provincialno mesto dejavnost, nemir in konflikte ter je hkrati dobrotnik in izsiljevalec. Dejanje se godi v polpretekli dobi, v romunskem mestu. Režiser in inšcenator: Ing. B. Stupica.

OPERA

Sobota, 2. maja: ob 17.: Orfej in Evridika. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. Nedelja, 3. maja: ob 14.: Don Pasquale. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ob 17.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ponedeljek, 4. maja: zaprto. Torek, 5. maja: ob 17.: Prijatelj Fric. Red A.

Sprememba repertoarja. Uprava Narodnega gledališča obvešča abonente reda B, da se zaradi obolelosti Ivana Francja za soboto napovedana predstava Mascagnijeve opere Prijatelj Fric ne more vršiti. Namesto nje bodo peli Gluckovo opero: »Orfej in Evridika«, izven abonmaj, v zasedbi: Orfej — Golobova, Evridika — Vidaličeva, Amor — Nada Stritarjeva. To bo operni debut mlade sopranistke. Na zamisli nastop opozarjamo. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: Ing. P. Golovin.

Nedelja v Operi: G. Donizetti: »Don Pasquale«. Zasedba partij v tej tridejanski komični operi je naslednja: Pasquale — Betetto, Malatesta — Janko, Ernesto — Sladoljev, Norina — Mlejnikova, notar — Jelnikar. Dirigent: D. Zebre, režiser: R. Simoniti, zborovodja: R. Simoniti, inšcenator: Ing. Franz.

J. Benčič: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«, revijalna opera. Pel bodo: župana Matija — Zupan, Lenko — Barbičeva, Fiedovo — Japljeva, Klementa — B. Sancin, Ribo — M. Sancin, Tomca — Janko, Maruš — Poličeva, slugo — Rus, godca — Simončič. Dirigent: R. Simoniti, koreograf: Ing. P. Golovin.

Gospodarstvo

Italijanska kmetijska proizvodnja v letošnjem letu

V korporacijski zbornici je nacionalni svetnik Michelino di San Martino nedavno v poročilu k proračunu Ministrstva za kmetijstvo obširno poročal o načrtu za letošnje kmetijsko proizvodnjo v Italiji.

Dosedanji uspehi bitke za pšenico so splošno znani in so zlasti odločilni v sedanjih vojni. Tudi v proizvodnji koruze in riža je zabeležiti nov napredek in se bo letos proizvodnja povečala z uporabo selekcioniranega semena. Poseben pomen za prehrano v vojni časih ima fižol. Predvideno je, da se pridelek fižola poveča za 40 do 45%. Narasla potrošnja fižola se ceni na 2 milijona meterskih stotov. Doselej je domača proizvodnja krila dobri dve tretjini potrošnje. Predvideno povečanje proizvodnje ima namen doseči kritje celotne domače potrebe. Prizadevanja gredo tudi za tem, da se z uporabo najboljših vrst semenskega krompirja poveča proizvodnja krompirja, ki je prav tako izredno važen za prehrano. Če uspe povečati dosedanja povprečni hektarski donos, ki se giblje od 70 do 80 meterskih stotov, za 15%—20%, bo krita vsa domača potreba. To pa ne bo težko doseči, saj so potkusi z nekaterimi vrstami krompirja pokazali, da se doseže tudi 200 do 250 meterskih stotov na hektar. Za prehrano je velike važnosti tudi italijanska proizvodnja zelenjave, ki se brez strošne ceni na 60 milijonov meterskih stotov.

V ospredju je tudi povečanje proizvodnje važnih industrijskih rastlin. Lanska proizvodnja sladkorne pese odnošno sladkorja je lani docela zadostovala za kritje domače potrošnje. Razširjena pa bo letos proizvodnja oljnatih rastlin. Od rastlin za pridobivanje tekstilnih vlaken je na prvem mestu kumpolija, ki se je lani pridelovala na površini 95.000 ha. Kulture bombaža

so dosegle še 84.000 ha, letos pa bo verjetno preokoračenih 100.000 ha, pri čemer je pričakovati, da se bo povečal tudi hektarski donos. V znatnem obsegu bo obnovljena proizvodnja lanu. Z lanom posejana površina je predlanski padla na 16.000 ha, lani pa se je zopet povečala na 47.000 ha. Posebno pozornost posveča ministrstvo gojitvi lakotnika (genista, hrv. brnistra, nemško. Ginster). Vlaka od te rastline so pričeli na podlagi italijanskih izkušenj pridobivati tudi že v Franciji in na Hrvaškem. Uporabljajo pa se predvsem kot nadomestek za juto. Letos je pričakovati, da bo Italija pridobila 250.000 meterskih stotov teh vlaken, s čemer bo krita vsa potreba italijanske industrije jute.

Ministrstvo posveča tudi veliko skrb sadjarstvu, zlasti v pogledu sadnega zbora. Pospešuje pa v prvi vrsti proizvodnjo orehov in mandeljev. Posebna pozornost gre tudi gojitvi oljk. Proizvodnja olivnega olja se je lani dvignila na 2 milijona meterskih stotov. To proizvodnjo pa je treba še povečati. Od celotne proizvodnje vina gre v vojnem času znaten del za potrošnjo vojske, za destilacijo pa je bilo potrošenih 4 milijone hektolitrov vina.

Da se dvigne živinoreja je ministrstvo v zadnjih letih zelo pospeševalo gradnjo silov za kisljo živalsko krmo. Doslej je bilo zgrajenih 25.000 takih naprav s kapaciteto 1 in pol milijona kubčnih metrov. Stanje živine je kvalitativno in kvantitativno zelo ugodno zlasti kar se tiče goveje živine, ovac in koz. Končno je potrebno povečanje proizvodnje svinlih kokonov. V ta namen je bila povišana odkupna cena, kar bo priložilo v prid 500.000 družinam, ki žive od svilo-logojstva.

Gospodarske vesti

— Bilanca družbe AGIP. Poldržavna družba za mineralna olja AGIP (Azienda Generale Italiana Petroli) v Rimu objavlja svoje letno poročilo, ki navaja, da je družba kot izvršilni organ korporacijskega ministrstva, oddelka za pogonska goriva in kurivo, nadalje intenzivirala svojo proizvodnjo. Podatki o razvoju italijanskega gospodarstva z mineralnim oljem bodo objavljeni šele po vojni, vendar je mogoče že danes ugotoviti, da ne bo prišlo do izčrpanja rezerv mineralnega olja, kakor to pričakujejo sovražniki. Izkušnje v sedanjih vojni kažejo, da bo priporočljivo tudi pozneje pridržati sistem avtarkične politike v pogledu mineralnega olja, tako kar se tiče proizvodnje, kakor tudi vskladičenja. Napredovanje proizvodnje je še nadaljevalo tudi letos, in sicer tako pri surovem olju, kakor tudi pri plinu metanu. Pridobivanje nafte v Albaniji se vrši na razširjeni podlagi preko posestrimske družbe AIPA, ki je razširila svoja izsledovanja tudi na grško področje, zlasti na Epir. Važne industrijske in trgovinske zveze so bile ustvarjene v Hrvaški, Madžarski in Rumuniji. Za izkoriščenja ležišč asfalta v Abruc'h je bila ustanovljena nova posestrimska družba (Azienda Lavorazione Bitumi Asfalti) in sicer z glavnico 50 milijonov lir. Kosmatni stroški družbe AGIP so znašali lani 55 milijonov lir (prejše leto 105), čisti dobiček pa je izkazan z 10.6 milijonov lir (24.3). Družba na glavnico 500 milijonov lir ne bo plačala letos nobene dividende (prejšnje leto 5 odstotkov).

— Uspeh milanskega velesejma. Po uspešnem zaključku 23. milanskega velesejma objavlja velesejska uprava, da se je velesejske prireditve udeležilo 5593 razstavilalec. Na velesejmu je bilo zastopanih 18 držav. Razstavni prostor v paviljonih se je letos povišal na 95.380 kv. metrov. Navzile vojni so bili velesejski objekti znova razširjeni in je letos tudi naraslo število obiskovalcev, ki je doseglo okrog 2 milijona.

— V Nemčiji ne smejo saditi fižola pred 10. majem. Nemški listi so objavili uradno opozorilo, po katerem se nizek fižol in prekar ne sme saditi pred 10. majem. Izkušnje so pokazale, da se vsako leto uniči mnogo semena s tem, da se posamezniki pre zgodaj sadijo ali sejejo rastline, ki potrebujejo za vzkalitev precej toplote. To so predvsem fižol, kumare in buče. Če tako seme dolgo leži v vlažni zemlji, lahko zgine, mlado rastlino pa tudi uniči mrz. Letos je treba na to posebno paziti, ker se je zima zavlekla in ni na razpolago seme, da se ponovno saditev ali setev. Zato so oblastva odredila, da se fižol ne sme saditi pred 10. majem.

— Omejevanje izdajanja koledarjev Nemčiji. Ze lani so v Nemčiji dodelitev papirja za izdajanje koledarjev precej omejili. Kakor poročajo nemški listi bo kontingent za papir, ki je potreben za izdajanje koledarjev, letos nadalje skrčen. Državna književniška zbornica v Berlinu je te dni razposlala založništvom odloke glede onih koledarjev, ki se v letu 1942 ne morejo več tiskati. Odloki so bili izdani po vsestnem pretehtanju vseh okolištin, zato prošnje za spremembo odlokov ne bodo upoštevani in so odloki končnodeljavni, tudi če imajo založništva na razpolago potreben papir. Izjema pa velja letos za strokovne in znanstvene koledarje in letopise, ki so izločeni iz kontingenta za koledarje in veljajo za te publikacije enaki predpisi, kakor za strokovne in znanstvene knjige. Prepoved izdajanja reklamnih koledarjev velja tudi za vnaprej.

— Prva avtomobilska cesta s dvojnimi cestnišči v Franciji. Brez posebnih slovesnosti so nedavno v Franciji izročili prvoletno prvo veliko avtomobilsko cesto s posebnimi cestnišči za vsako smer vožnje. Cesta vodi iz Pariza odnošno parškega predmestja St. Cloud ob Seini do mesta Mantes. Francija je že prej gradila avtomobilske ceste, toda po večini s sorazmerno izkrm cestnišči (7 m), ki pa so namenjene celotnemu prometu. Nova avtomobilska cesta je zgrajena samo za promet z avtomobili in je široka 25 m. Cesto bodo pozneje zgradili še naprej do morja. Prvi sedaj dograjeni odsek na dolžino 30 km. Cesto so pričeli graditi že leta 1938, ker

pa je vmes prišla vojna, so cesto šele sedaj dogradili.

— Racioniranje bencina tudi v Braziliji. Kot prva država v Južni Ameriki je Brazilija s 1. majem uvedla karte za bencin.

— Gospodarske vesti iz Bolgarije. Bolgarske kulture vrtnice za izdelovanje rožnega olja so zaradi ostre zime lani hudo trpele in je mrz utičil 70% vseh nasadov. Ker so se v proizvodnji rožnega olja v zadnjih letih pojavile težkoče zaradi konkurence sintetičnih dišav, bodo letos namesto vrtnic pričeli gojiti bombaž in krompir. — Bolgarska vlada je uvedla tretji brezmesni dan v tednu, ker se čuti pomanjkanje klavne živine. Vrh tega je uvedeno racioniranje mesa na podlagi gospodinskih knjižic. — Hrvaško poslanstvo v Sofiji je izdalo opozorilo vsem Hrvatim, ki živijo v Bolgariji, da se lahko izselijo v Hrvaško. Za one, ki se bodo prijavili, bo izselitev organiziralo poslanstvo. Verjetno, da se bodo izselili predvsem Hrvati iz onih pokrajin bivše Jugoslavije, ki so priključene Bolgariji.

Sin angleškega ministra proti podpiranju boljševizma

Vichy, 1. maja. d. Sin angleškega ministra za Indijo John Amery, ki živi na francoski rivieri, je v listu »Departement«, ki izhaja v nezasedenem delu Francije, objavil zelo značilno izjavo, katere osnovna misel je, »da je Velika Britanija zakrivila največji zločin, ko je sklenila zvezo z boljševizmom barbarstvom in se angažira v podpiranju boljševizma naukov«. V svoji izjavi podčrtava sin britanskega ministra za Indijo, da se Anglija še doslej ni naučila spoznati, kaj komunizem v resnici pomeni, in da Anglija ne more razumeti, do česa bi morala priveriti invazija boljševizma v Angliji, ako bi do nje prišlo. John Amery ugotavlja, da bi bilo s tem dobro britansko meščanstvo v Angliji praktično likvidirano.

Švicarsko zastopstvo angleških interesov na Japonskem

Buenos Aires, 1. maja. d. Odločitev argentinske vlade, da odstopi zaščito britanskih interesov na Japonskem švicarskemu diplomatskemu predstavništvu, je po informacijah s poučenega argentinskega mesta treba pripisovati dejstvu, da novonovonovinski argentinski veleposlanik v Tokiju s svojim osebjem zaradi izbruhov vojne na Pacifisu še ni mogel odgovoriti v japonsko prestolnico. V poučenih krogih pravijo, da je nato že lani decembra britanska vlada predlagala, naj bi Argentina odstopila poverjenosti zaščito britanskih interesov na Japonskem švic. Tako je prišlo do ureditve med Anglijo, dominijoni in Zedinjenimi državami, da prevzame švica, ki je že od decembra lanskega leta zastopala Zedinjene države na Japonskem, sedaj tudi zaščito britanskih interesov.

Dve angleški letali na Danskem

Kodanj, 1. maja. d. Danska poročevalska agencija je večerj popoldne objavila, da je moralo neko britansko dvomotorno vojaško letalo prisilno pristati v severnem delu pokrajine Schleswig. Drugo britansko letalo je tu sestrelila protiletalska obramba. Dansko poročilo ne navaja ničesar o usodi posadk obeh angleških letal.

Nemški informacijski urad v Stockholmu

Stockholm, 1. maja. d. V tork je nemški poslanik pri švedski vladi princ Viktor Wied otvoril nemški informacijski urad v švedski prestolnici. Otvoritvi je prisostvoval tudi švedski prosvetni minister dr. G. A. Bagge. V otvoritvenem govoru je nemški poslanik poudarjal važnost kulturnih izmenjav med Švedsko in Nemčijo ter je pripomnil, da bo knjižnica, s katero razpolaga nemški informacijski urad, s svojimi mnogimi tisoči zvezkov in gramofonskih plošč za jezikovne tečajne dobro služila namenu kulturne izmenjave. Otvoritvi novega nemškega informacijskega urada so prisostvovali nadalje zastopniki švedskega zunanjega ministrstva in zastopniki diplomatskih poslarštev osmih držav.

Spletkarstvo komunistične propagande v Ameriki

Porazne ugotovitve o prevratnem delovanju v Zedinjenih državah

Zeneva, 1. maja. Kjerkoli gospoduje žid, čeprav samo plutokratski, so komunizmu, ki predstavlja mistiko prevratnega žida, odprta vsa pota. To se kaže sedaj tudi v Zedinjenih državah, kjer je stari francoski Roosevelt trdno in po interesih povezan z vojno hujšakom židi hotel vojno za vsako ceno. In kako se je tudi v Ameriki pojavil komunizem z židovstvom, ugotavlja med drugim odbor »Rapp Coudert Committee«, ki se peča s prevratnim delovanjem na ozemlju Zedinjenih držav. Ta odbor je izdal poročilo, v katerem ugotavlja, da ostaja komunizem navzlic dejstvu, da so Zedinjene države zaveznice Sovjetske zveze, slej ko prej velika nevarnost.

Omenjeni odbor, ki mu predseduje senator Coudert, bo svoje delovanje podaljšal še za eno leto, vendar se bo odslej ravnal po drugačnih navodilih za svoja raziskovanja. Dosedanja raziskovanja so se razširila na newyorške šole in odbor očita mestni upravi, da ni podvzela učinkovitih ukrepov, da bi iz mestnih šol odstranila komuniste, toda, kako naj bi newyorška mestna uprava postopala drugače, ko pa je njen predsednik žid La Guardia. V poročilu, ki obsega približno 440 strani, se v podrobnosti proučuje zanašanje komunizma v ameriške šole, pri čemer se izrecno poudarja, da ameriški komunisti ne poznajo nikake lojalnosti do Zedinjenih držav, ker naslanjajo svojo borbo izključno le na razredne razlike. Od izbruhov vojne v Rusiji, zlasti pa od nemških zmag nad sovjetskimi četami, razvija ameriška komunistična stranka izredno delavnost s pretvezo, da hoče doprinesiti svoj delež k zblizanju med

Rusijo in Zedinjenimi državami, pri čemer skuša dopovedati ameriški javnosti, da je komunistični problem za vse čase rešen. V zvezi s tem ugotavlja navedeno poročilo dobesedno: Ako se bo komunistom posrečilo, da razširijo svoj vpliv pod krinko svojega sedaj hlinjenega domoljubja, med tem ko naivno verujemo v njihovo iskrenost in se zazibavamo v občutju varnosti, bomo morali nekoga dne z boleznim presenečenjem ugotoviti, da je komunistični problem postal še bolj pereč kakor v preteklosti. Spričo teh ugotovitev prihaja poročilo do zaključka, da bi bilo treba ponovno proučiti vprašanje učiteljev v ameriških šolah, zlasti joč med drugim, da ni dokazov za kako nacistično ali fašistično delovanje v šolah.

Zanimivo je, kar piše list »New York Herald Tribune«, ki označuje navedeno poročilo »za zelo zanimiv dokument«. List pripominja, da navedene ugotovitve ne veljajo samo za šole, temveč tudi za ministrstva in druga področja javnega življenja. Ugotovljeno je med drugim, da dopušča disciplina komunistične stranke celo napadna imena, laži in prisrge za rešitev kakega svojega člana. Nobenega dvoma ni, da se je v ameriške šole, a tudi v državno in napol državno upravo vrnilo na stotine komunistov. Pravno poznavanje položaja bi moralo navesti oblasti k temu, da bi čim prej opustilo svoje pasivno zadržanje, čemur bi morala slediti tudi vsa ameriška javnost. V nasprotnem primeru bi lahko doživeli, zaključuje list svoj komentar, kaj neprijetna presenečenja. (Regime Fascista.)

Vstaja Kurdiv v Iranu

Uporniki uživajo splošne simpatije prebivalstva

Carigrad, 1. maja. Semkaj prihajajo nove podrobnosti o resnem položaju v sosednem Iranu. Upor Kurdiv se vedno bolj razširja. Dejstvo, da prihajajo v Teheran tovarna vozila, napolnjena z ranjenci, dokazuje, da se borba za potlačanje tega upora še ni končala. Razen tega se je nekaj oddelkov branilo nastopiti proti upornikom. Rusi in Angleži zahtevajo sedaj od iranske vlade, da se poslužijo večjih sil, kar bi pa seveda imelo nujno za posledico še večjo nepopolnost vlade Suhelija, kajti uporniki uživajo splošne simpatije prebivalstva. Premikanja iranskih čet zaradi tega upora pa so še bolj otežila prevoze, ki naj bi po prvotnem načrtu služili samo za zavezniške vojaške dobave Rusiji in za okupacijske namene. Sedaj pa ni le ustavljen ves potniški promet, temveč je na več krajih blokiranih mnogo količin raznega gradiva, ki ga ni mogoče prevažati.

Na ozemlju, zasedenem po Rusih, namreč na področju med turško mejo in Kaspijskim morjem, je razglašeno obsešno stanje. Ob 10. zvečer mora biti vsakdo doma in na ulicah se tedaj pojavijo samo patrola GPL, v katerih je mnogo žensk. Hrup avtomobilov povzroča strah med prebivalstvom, saj gre skoraj vedno za jetniške avtomobile, ki odvažajo talce. Zadoštuje najmanjši sum za aretacijo ali internacijo. Vse polno pa je izizvalnih agentov, ki z najbolj rafiniranimi zvijačami razširjajo razna senzacionalna poročila o velikih nemških zmagah. Čim se kdo takšnega poročila razveseli, je že aretiran. Sovraštvo proti sovjetskemu okupatorju je splošno in nič manjše proti Anglezem, ki so prisiljeni prepustiti moskovskemu zavezniku popolno svobodo akcije.

Vrhovni poveljnik sovjetskih okupacijskih sil v Perziji general Novakov ima svoj sedež v Tabrisu, mestu sredi gora, ki je oddaljeno kakih 650 km od Teherana. S prestolnico je zvezan z železnico, toda vožnja je zelo dolga in zlasti pozimi vozijo tu vlaki zelo nerodno. Tako je moral za par dni podaljšati svoje potovanje na tej progi tudi angleški novinar Clare Hoalingsworth, dopisnik ameriškega lista »Chicago Tribune« in drugih dnevnikov, ki objavljajo v zadnji številki egiptске revije »Imagel« značilen dopis o sovjetski zasedbi Irana. Novinar piše med drugim: Hitler ne bo zavzel Kavkaza in petrolejskih vrelcev v Bakiju pred koncem pomladi, mi je dejal ge-

neral Novakov, pač pa bo skušal uničiti sovjetske armade na jugu, da bi si odprl poti Astrahanu. Po opisu težav vojaškega pohoda preko Kavkaza, kjer dosega nekatere vrhove do 3.000 m, med tem ko je v dolinah toliko blata, da se človek v njem utaplja, je sovjetski general takole zaključil svojo izjavo: Največja nevarnost, ki grozi demokracičnim silam, bi bila popolna izolacija sovjetskih vojsk na severu zaradi nemške ofenzive v smeri proti Astrahanu, namreč proti Kaspijskemu morju.

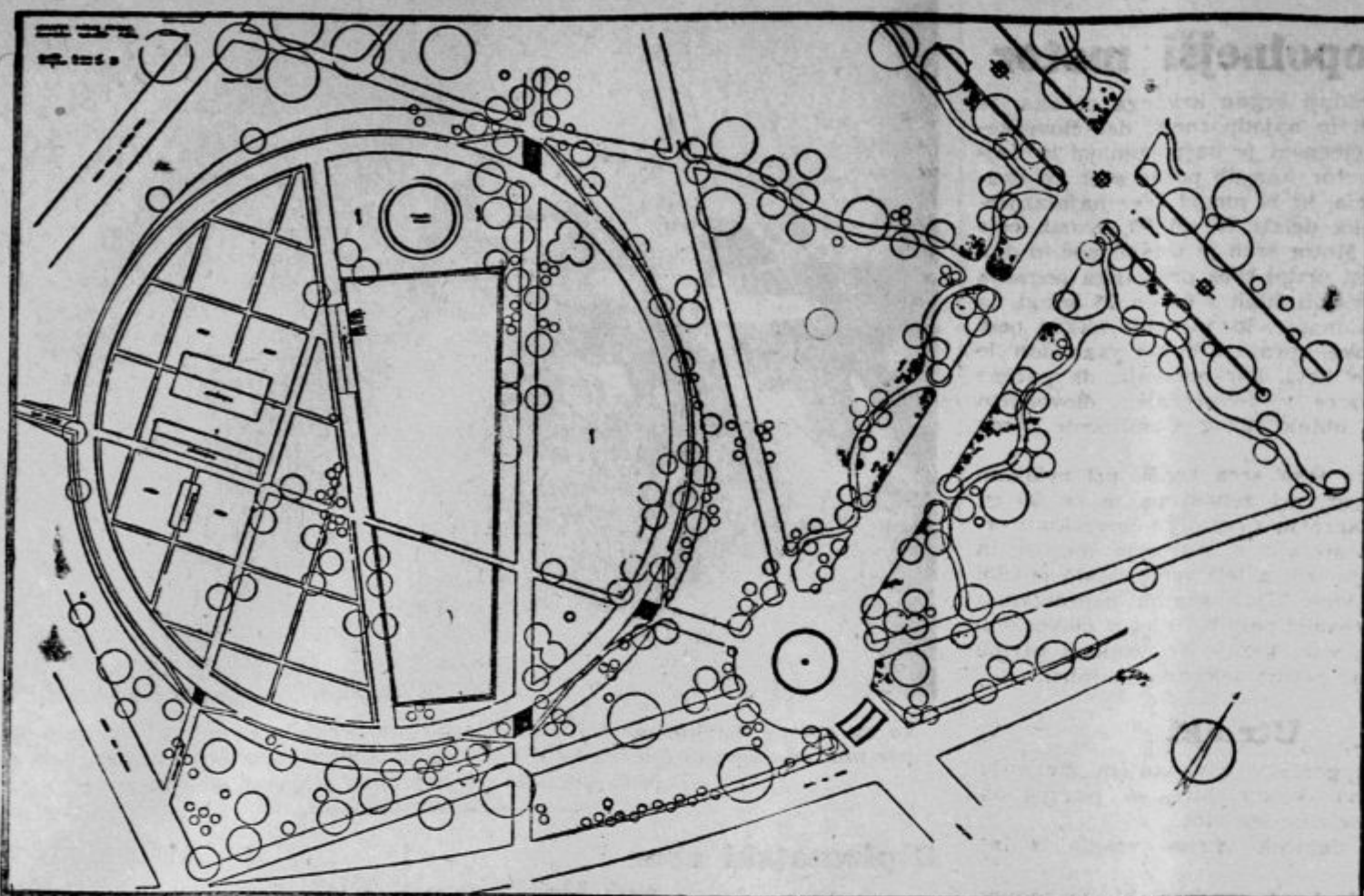
Sovjetski vojaki prebivajo tu v zapuščenih hišah, ki jih domače prebivalstvo gradi za svoje preživljanje. V rdeči vojski so »politični oficirji« pogosto žene visoke in korpušente, postavke, ki zelo strogo nastopajo proti vsaki kršitvi discipline. Pri teh sovjetskih četah so žene v razmerju 1:5. Dobivajo iste porcije kakor moški tovariši, nosijo enake uniforme in spijo skupaj z moškimi. Zdi se, da je prav ta poslednja podrobnost povzročila skandaliziranje angleškega novinarja, ki se ne spušta na tem mestu v nadaljnje opise in rajši govori o tako zvani peti koloni v Iranu.

Listi iz Sirije, ki so prispeli te dni, poročajo, da je vrhovni poveljnik britanske vojske na Srednjem vzhodu general Auchinleck izvršil inspekcijsko potovanje po Siriji in dospel do Damaska, kjer ga je sprejel generalni štab De Gaulle. Bržkone si je hotel ogledati razpoloženje in disciplino de Gaulleističnih oddelkov, ki baže ni najboljše. Govore namreč, da so se Senegalci v de Gaulleističnih divizijah uprli in da je bilo pri tem ubitih 40 de Gaulleističnih oficirjev. Razlog za ta upor je v skromni plači, ki jo prejemajo senegalski vojaki za razliko od južnoafriških, ki so prispeli te dni. (Corriere della Sera.)

Repatriacija Norvežanov iz Južne Amerike

Oslo, 1. maja. d. Tu je bilo v četrtek službeno razglašeno, da bo vsem pripadnikom severnih in južnih ameriških držav, izvezemih Argentine in Čila, dana priložnost, da se v bližnji bodočnosti izselijo iz Norveške v zameno za norveške državljane, ki bi se želeli vrniti na Norveško. V službenem poročilu je rečeno, da se morajo reflektanti za repatriacijo prijaviti norveški policijski oblasti.

Tak bo otroški paradiž Ljubljane

La nuova sistemazione della parte meridionale di Tivoli intorno alla piscina col paradiso dei bambini — Nova ureitev južnega Tivolija z otroškim paradižem okoli ribnika: med Cesto na Rožnik in glavnim drevoredom vidimo 200 m široki kolobar otroškega paradiža z ribnikom in okroglim bazenom za otroško brodišče. Pri cesti ob progi kraj Šubičeve ulice je pa drugi bazen, a drugi majhni in veliki krogi predstavljajo drevje in grmičje.

Ljubljana, 1. maja

Tivoli je ob lepem vremenu spet ves živ veselih otrok, odrasli se pa z zanimanjem zbirajo na južni strani, kjer mestni tehnični oddelk nadaljuje dela za velika otroška igrišča, ki bodo v kratkem postala otroški paradiž. Ves južni del Tivolija je namenjen otrokom.

To bo 200 m širok in 33.000 kvadratnih metrov obsegajoč krog z raznimi igrišči. Tu bo spet vse leto melo zaslužek vsaj 35 družinskih očetov, ki so bili doslej brez služka.

Igrišča, ribnik, drsališče, potoček in okrepčevalnica

Tam, kjer je zdaj mestna vrtinaria, in vse do ceste, ki vodi ob ribniku ter še dalje prav do tja, kjer bo nekdo široka Šubičeva ulica čez železniško progo zvezala Tivoli po najkrajši poti z Zvezdo, ves ta prostor bo v kratkem last ljubljanskih otrok, njihovih mamic, tetk in varuhinj. Skoraj od železniške proge pa tja gori do sto in steklenih hrastov se že v glavnem obziru kaže velikanski kolobar na vzvišeni, popolnoma ravni ploščadi nad nižje ležimi tivoliskimi parki. Kakor že rečeno, meri premer tega kroga 200 m, njegov južni del okraja ribnika, kjer je sedaj mestna vrtinaria, meri 14.500 m², severni del kroga proti glavnemu drevoredu pa 18.500 m². Po sredi kroga ostane ribnik v svoji sedanjosti velikosti, seveda bo pa otrebljen, osnažen in urejen. Na njem se bo mladina zabavala s čolni in veslanjem, pozimi bo pa na ribniku spet drsališče. Višje gori proti gozdu, kjer zdaj stoji rečni paviljon s kiparskim atelejem, bo pa manjši okrogel bazen s plitko vodo, da bodo majhni otroci lahko bledili in čofali po njej po mili volji. Izpod hrastov bo izviral studenček in kakih 25 m daleč skakaljal kot potoček v to brodišče. Otroci bodo spuščali barčice po njem, po vsem potoku se bo pa vrtele polno mlinskih koles. Ta potoček bo odkrival nove inženirije in industrije.

Sedanjí glavni paviljon ob ribniku bo preurejen in nadzidan. V njem bo okrepčevalnica z mlekom in za otroke primernimi piščanci in prigrizki, seveda pa tudi javna stranišča in pa velik pokrit prostor za sprehajanje ob dežju. Zgoraj bo stanovanje za paznika in shramba za igrače in igralno orodje. Pred paviljonom bo pokrita colnarina. Da kak razposajenček ne zaide v vodo, bo breg ob ribniku zasajen s pasom nizkega bodečega grmičja, sedanja grda črna ograja pa seveda izgine.

Sprehajalna cesta in mnogo sadnega drevja

Po obodu kroga bo tekla 6 m široka sprehajalna cesta, ob njej bodo pa postavljene klopice za mame ter varuhinje in sploh prijatelje mladine, da bodo pazili na otroke, se radovali njih živahnosti in zabave, na drugi strani pa občudovali čudoviti pogled na nižje nasade ter uživali najlepši razgled na mesto in Grad. Že zdaj pravijo ljubljanski vrtinari, da leži mestna vrtinaria na najtoplejšem prostoru Ljubljane. Da bo pa otroški paradiž še bolj v zavetju pred vetrovi, bo pravkar opisana cesta ob robu ploščadi zasajena z visokimi česnjami, a na pobočjih ploščadi nad nižjim parkom in pod višjim gozdom bo vabilo pogled nizko in višje grmičje s svojim cvetjem, raznobarnim listjem in predvsem tudi s svojim okusnim sadom. Ves otroški paradiž bo namreč zasajen samo s sadnim drevjem in grmičjem, vendar pa v njem kot v pravem paradižu ne bo prepovedane drevesa! Seveda pa to sadno drevje in grmičje ne bo zaradi dobička mestnih blagajni, temveč samo za dobiček, ki naj ga ima ljubljanska mladina od svojega paradiža.

Tudi vrtnarskim strokovnjakom se zdi park s samim sadnim grmičjem in drevjem velika novost. In zakaj naj bi prav Ljubljana ne smela imeti take novosti, saj je v naše mesto prišel počivat in umreti slavni naš sadiar in misijonar France Pirce, oče našega in tudi ameriškega sadiarstva. Razen tega pa prvi in še vedno najboljši vrtinari na svetu, torej Japonci in Kitajci, Indijci, Perzijci in Turki ter drugi vzhodni narodi, ki so dali Evropi večino sadja in cvetja ter jo stoletja in stoletja učili vrtnarstva, sadiarstva in tudi zelenjadarstva, od nekdanj in tudi še sedaj sadijo po svojih vrtovih in bado lepih parkih sadno grmičje in drevje samo zaradi lepote. Tako tudi mi občudujemo prekrasne vrste čespej, breskev in mandljev, ki so jih vzgojili predvsem japonski vrtinari, samo zaradi lepega cvetja, čeprav njih sad ni kaj vreden. Nazadnje pa sadno drevje v parkih tudi v Evropi ni tako posebnost, saj smo prav te dni čitali pismo iz Rima, kako lepo v slavnih parkih večne ROME cvete sadno drevje, po-

leg tega smo pa tudi brali, da bodo bosanski muslimani zasadili vsa svoja pokopališča s sadnim drevjem, ker je sadno drevje pač lepo o cvetu in sadu. Ker pa sadno drevje ne bo zasajeno zaradi dobička, bodo predvsem zbrane vrste slikovitih oblik, najlepšega cvetja, najraznovrstnejše oblikovane in barvanega listja ter sadu najzlahnejših barv. Najbrž v otroškem paradižu ne bomo našli umetno pristiženih in z metrom v roki gojenih dreves, niti žlahtnih kalvov in podobnih dragocenosti sadjarskih umetnikov, temveč najrazličnejše vrste vsega sadja od slikovite visoke jablane, spomladi in poleti vabljive česnje in čespeje tja do močnega, jeseni najlepše pisane tepke, lepote nešpice, raznobarnega grozdja, bodečih kosmulj in krvavoročnih lesk. Gotovo vrtnarij ne bodo pozabili na žlahtno trto, da se bo ovijala okrog rogovilastih dreves.

Da bo mladina spoznavala vrtnarstvo

Gospodarstvo mestne vrtinarije se bo moralo preseliti na mestno posestvo Kolmanovega gradca pod Rožnikom. V kolobarju otroškega paradiža pa ostanejo veliki rastlinjaki, ki bodo pozimi privlačili občudovalce ekotičnega rastlinstva kot zimski vrtni. Sedanje grede mestne vrtinarije bodo z večino najbrž ostale ter kot vzorni vrtni učile ljubljansko prebivalstvo, kaj na obiluje svoje vrtnice in kaj naj na

njih sadi. Ta del otroškega paradiža bo prava stalna razstava raznovrstnih vrtnih novosti, hkrati pa najučinkovitejša spodbuda mladini k vrtnarstvu in sadiarstvu, ki blaži duha, odganja skrb in s prideli pomaga prenašati težke čase.

Druge stran kolobarja proti glavnemu drevoredu bo pa mehka zelena trata, na njej pa polno jam s peskom in najrazličnejše priprave za igranje, saj bodo gugalnice in vrtiljaki ter podobne naprave vedno prepolne zadovoljnih otrok. Skoraj bi bili pa pozabili na brv, ki bo čez ribnik vezala vrtni del s trato za igranje. S te brvice bodo pa strogi kritiki ocenjevali sposobnosti veslačev in mornarjev ali drsalcov. Toda na eni strani brvi bodo tudi vrata ali lesa, ker bo ponudil dostop na vrtni del igrišča zaprt pač iz razumljivih razlogov. Sploh bodo pa po vsem otroškem igrišču varuhi otroškega zdravja in tudi lepote in zdravja nasadov ter priprav za igranje. Za zdravje otrok torej ne bo nobene nevarnosti, saj v otroškem igrišču ne sme biti prostora za kake divje športne igre.

Cesta, ki sedaj veže Nunsko ulico s tivoljskim gradom, ostane, vendar bodo pa z nje vodila položna stopnišča in tudi zločne poti za voziček na ploščad. Projektirani je tudi še prejšnji prehod čez železnico v Šubičovo ulico, a med otroškim igriščem in Šubičovo ulico bo krasil tivoljski park nov velik okrogel bazen.

Do jeseni bodo glavna dela za nova otroška igrišča že končana. Za ta dela je že lanske leto Visoki Komisar Nj. Eksecelenca Grazioli naklonil za zaposlitev očetov velikih družin 200.000 L, pozneje pa še 100.000 L, vendar bo pa tudi mestna občina morala šteti še znatne vsote, preden bodo ta velika, za zdravje mladine in za lepoto našega mesta važna dela končana.

Preureditev Borze dela

Pri Visokem Komisariatu se ustanovi Pokrajinski namestitveni odbor

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo naredb z dne 8. aprila 1942-XX št. 63 o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela, glede na ministrsko uredbo z dne 25. novembra 1937. o zaposlovanju nezaposlenih delavcev in glede na ministrsko naredb z dne 21. decembra 1939. o izvrševanju uredbe z dne 25. novembra 1937., odreja:

Člen 1. Pokrajinsko ravnanstvo dela v Ljubljani iz člena 6. naredb z dne 25. junija 1941. št. 52 se odpravlja.

Doslej njemu pristojni posli preidejo na Visoki komisariat, ki jih bo opravljal po inspekciji dela za Ljubljansko pokrajino. Imovina se odstopa Borzi dela.

Doslej Glavni upravi za posredovanje dela v Beogradu pristojni 3^oni prispevek se od dne 10. aprila 1941-XIX dalje odvaja Visokemu komisariatu.

Doslej Pokrajinskemu ravnanstvu dela pristojni 7^oni prispevek se odvaja Borzi dela.

Člen 2. Izplačevanje podpor za brezposelnost in nameščanje sta še nadalje poverjena Borzi dela za Ljubljansko pokrajino.

Člen 3. Sedanjí posvetovalni in sklepači organi Borze dela se odpravljajo in nadomestijo z upravnim svetom, ki mu predseduje po Visokem komisariatu imenovani odposlanec in ki sestoji iz štirih predstavnikov delodajalcev in štirih predstavnikov delojemnikov, katere tudi imenuje Visoki komisar na predlog ustreznih pokrajinskih sindikalnih zvez.

Predlogi za imenovanja z prednjega odstavka morajo obsegati terne za vsako izmed naslednjih proizvodnih vrst: kmetijstvo, industrija in obrt, trgovina, denarstvo in zavarovanje.

Tajniške posle opravlja upravnik Borze dela, ki ga tudi imenuje Visoki komisar.

Člen 4. Mesta predsednika in članov upravnega sveta so častna in ne dajejo pravice do nikake poslovne nagrade.

Člen 5. Upravni svet Borze dela ima nalogo, da ukrene vse, česar je treba za gospodarsko finančno poslovanje Borze dela in da skrbi za upravljanje podpor za brezposelnost, pri čemer predlaga ustreznosti sklepe Visokemu komisariatu v odobriti.

Zoper ukrepe upravnega sveta glede izplačevanja podpor za brezposelnost je dopustna pritožba preko pristojnih pokrajinskih sindikalnih zvez na Visoki komisariat. Inspekcijo dela.

Borze dela in bivšega Pokrajinskega ravnanstva za delo.

Člen 7. Določbe naredb z dne 8. aprila 1942-XX št. 63 o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela ostanejo nespremenjene, razen določb iz člena 12., ki se spreminja takole:

Pri Visokem komisariatu se ustanovi Pokrajinski namestitveni odbor.

Ta odbor je pristojen izdajati Pokrajinskemu namestitvenemu uradu navodila organizacijske in strokovne vrste, da bi se zavarovala enotnost pri nameščanju, in da se potrebe le-tega spravijo v sklad s potrebami delodajalcev in delavcev raznih delovnih strok, kakor tudi predlagati upravnemu svetu Borze dela morebitne odredbe finančnega značaja ki se nanašajo zgolj le na nameščanje.

Odboru predseduje odposlanec Visokega komisariata, sestoji pa odbor iz:

1. enega predstavnika P. N. F.,
2. enega predstavnika komisariata za izselništvo in kolonizacijo,

3. enega predstavnika Inspekcije dela,
4. upravnika Borze dela,

5. strokovnjakov, imenovanih po Visokem komisariatu pri Pokrajinski zvezi delodajalcev in pri Pokrajinski delavski zvezi.

6. predsednikov Pokrajinske zveze delodajalcev in Pokrajinske delavske zveze.

7. predsednikov združenj delodajalcev in delavskih odsekov za kmetijstvo, industrijo in obrt, trgovino, denarstvo in zavarovanje.

Posle odborovega tajnika opravlja ravnanatelj Pokrajinskega namestitvenega urada.

Dokler se ne imenujejo po pravilih Pokrajinske zveze delodajalcev in zveze delavcev predsedniki strokovnih združenj in odsekov, določiti člani iz točke 7. ustreznih pokrajinskih zvez.

Člen 8. Ta naredba razveljavlja vse nje nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe in stoji v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 21. aprila 1942-XX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Visoki Komisar je imenoval upravni svet Borze dela, ki je sestavljen takole: dr. Ivan Kosti, predsednik; Ivan Bahovec, Zdenko Knez, dr. Albin Stele in Josip Černi, predstavniki Pokrajinske zveze delodajalcev; Jurij Stanko, Alojzij Sitar, inž. Vinco Košir in Ciril Golmajer, predstavniki Pokrajinske delavske zveze.

Obenem je bil določen fašist. cav. uff. Adriano Petronio, da kot strokovnjak podpravi upravni svet Borze dela v smislu določb gornje uredbe.

Sprememba prodajnega cenika tobačnih izdelkov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne

3. maja 1941-XIX št. 291, na podstavi kr. ukaza z dne 19. maja 1941-XIX št. 415, pretvorjenega v zakon z dne 8. avgusta 1941-XIX št. 804, o uvedbi monopolne službe v Ljubljanski pokrajini, na podstavi člena 3. ministrske odločbe z dne 1. junija 1941-XIX, na podstavi ministrske odločbe z dne 30. marca 1942-XX in smatrajoč, da se morajo prilagoditi cene za tobak državne monopola ki se prodaja v Ljubljanski pokrajini, novim cenam v Kraljevini, odreja:

Od dne 1. maja 1942-XX dalje se cenik za običnostv namenjeno prodajo državnih tobačnih izdelkov za kajenje, ki je bil v veljavi od 1. februarja t. l., spreminja takole:

Šmoke	Cena za kg	Cena za smotko
Cavour	L. 800.—	L. 4.—
Virginia	» 220.—	» 1.10
Toskanke	» 200.—	» 1.—
Šmoke		
Roma	» 160.—	» 0.40
Cigarete		
Savoia	» 800.—	» 0.80

Serraglio	» 800.—	» 0.80
Macedonia Extra	» 450.—	» 0.45
A. O. I.	» 450.—	» 0.45
Nazionali	» 250.—	» 0.25

Resani tobak

Dalmazia	» 230.—	
Is vrste, močan	» 125.—	

Vrste kadilnega tobaka, ki so sedaj v prodaji in niso obsežene v gornjem ceniku, se prodajajo še dalje po prej določenih cenah, dokler se zaloge ne izčrpajo.

Od istega dne dalje se prilavna prodajne cene za cigarete, izdelane v tukajšnji tobačni tovarni, »Morava«, »Zeta«, »Ibar«, cenam, ki veljajo v Dalmaciji in na ozemlju Reke, in sicer:

Cigarete »Morava«	L. 280.—	za kg
Cigarete »Zeta«	L. 250.—	za kg
Cigarete »Ibar«	L. 200.—	za kg

Prodaja monopolskih predmetov ob nedeljah je odpravljena.

Ljubljana, dne 25. aprila 1942-XX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Državnim upokojencem v vednost

V svrhu sistemizacije državnih upokojencev bodo v kratkem blagajne, ki izplačujejo pokojnine, poslane vsakemu upokojencu in upokojenki (vdovam) tiskovino za izjavo, ki jo je priredil Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino.

Vsak uživalec pokojnine bo moral svoji izjavi priložiti:

1. svoj rojstni list;
2. očetov rojstni list ali pa materin rojstni list, če je oče nepoznan;
3. izkaznico o občinski pristojnosti (domovnico) in
4. potrdilo občine o svojem stalnem bivališču.

Domovnica, t. j. izkaznica o občinski pristojnosti, in potrdilo o stalnem bivališču morata biti izdana dvojezično, t. j. v italijanskem in slovenskem jeziku ali pa samo v italijanski in v novejši datuma. Izdani ne sme biti pred letom 1942.

Potrdila o prejšnji pristojnosti (domovnice) pod točko 1. ni potrebno priložiti, ne bo pa odveč, če ga kdo priloži.

Domovnico more izdati v vsakem primeru le pristojna občina. Vse priloge k tej izjavi so po točki 8. in 9. čl. 6. zakona o takšnih prostih takse. Če kdo priloži namesto izvirnih listin njih prepise, mora preskrbeti overjenosti prepise pri sodišču (takse prosto). Priporočamo slednje.

Kdor v 15 dneh po prejemu obrazca ne bo predložil izjave s prej navedenimi štiri prilogi in izločitimi blaginji, mu bo blagajna izplačilo prejemkov ustavila.

Opozarjamo torej vse upokojence in upokojenke, da si manjkajoče listine čim prej prisrbijo.

Vsem tistim, ki potrebujejo izpiske iz matičnih knjig z Gorenjskega ali Stajerskega, v vednost:

Matične knjige za kraje, ki spadajo po sedanjí upravní razdelitvi pod okraj Radovljica, se nahajajo sedaj v Radovljici, Kreissippenamt in Radmannsdorf.

Matične knjige za kraje, ki spadajo sedaj pod kranjski in kamniški okraj, se nahajajo vse v Kranju (Zentralmatrikenamt, Krainburg).

Matične knjige za kraje, ki spadajo pod sedanjí Stajersko (vsa lavantinska škofija in del Dolenske), se nahajajo na sedežih tistih upravnih občin.

Pristojbina za vsako zaproseno listino

Angleška praznovanja

V »Frankfurter Zeitung« je napisal I. S. zbadljiv članek na račun Angležev zaradi nenavadnega in neobičajnega praznovanja nekaterih občin. Takale so njegova izvajanja:

V zadnjem času v Angliji pogosto tožijo, da ljudstvu manjka priložnostnih praznikov, ko bi z živjo klici in mahanjem zastavic lahko izražalo svoj patriotizem in enotnost. Posebno na Londončane, pravijo, zelo slabo vpliva dejstvo da so bili opušteni obhodi o priliki kraljevega rojstnega dne in slovesnosti ob otvorenih sejah parlamenta, kakor je bila stara navada v mirnem času. Da bi temu pomanjkanju odpravili, so začeli organizirati najrazličnejše svetovnosti in proslave. Slučaj je nanesel, da je kar tri zaporedne dni v aprilu bilo treba proslavljati improvizirane obletnice rojstnih dni.

Dne 21. aprila je dosegla najstarejša hči kralja Jurija VI. starost, v kateri je pred leti njena prababica Viktorija začela kot prestolonaslednica javno nastopati. Nekateri svetovalci so sicer bili iz notranje-političnih razlogov za to, da se slavnostni opuste, toda na dvoru, v vladi in v krogih konservativne stranke so prišli do zaključka, da se ne sme opustiti priložnost, ko naj se v britanske krone odpiha prah, ki se je v treh letih nabral na njej. Nastop 16 letne Elizabete je bil popolnoma v viktorijanskem stilu. Slavnost se je začela z mimohodom gardnih grenadierjev pred polodraslo princeso, ki je ob tej priliki bila povisana v čin polkovnika in prejela diamantno brošo z redom razpočene granate. Nato je sledil banket, kjer je imela slavljenka zahvalni govor, in popoldnevni sprejem z varietjsko zabavo in dvornim plesom, ki se je zaradi varnosti vršil v nekem podeželskem gradu pri Windsorju. »Misel na vojno,« pišejo »Times« v poročilu o proslavi rojstnega dne prestolonaslednice, »je stopila za nekaj časa v ozadje.«

Dne 23. aprila so izobešene zastave in praznični obedi spet pričeli, da je praznik. Angleži so doslej vsako leto za god svojega zaščitnika sv. Jurija bili vajeni v časopisju le redkih notic, letos pa je bilo to popolnoma drugače. Časopisni koncerni iorda Beaverbrooka je že od marca delal propagando, naj se sv. Jurij praznuje kot narodni praznik, in dosegel za svoj načrt tudi pomoč in sodelovanje oblasti. Radio je oddajal alegorično slavnostno igrano »Bitka za svobodo« ki se je predvajala v znamenju Albertovi dvorani. Mšljena je bila kot krona dneva. »Kot kristalizacija današnjega razpoloženja Britancev,« kakor je pisal list »Daily Express«. Aktualnega tona pa ni našla in je izvenela kot staromodna mešanica pobožništva in priprošništva. Ko je med drugimi nastopil na odru tudi

sv. Jurij, da po zvokih himne »God save the King« umori nacional-socialističnega zmaja, se je marsikdo od gledalcev spomnil, kako pogosto je pri prejšnjih priložnostih take vrste bil žrtve boljše vize.

Na dan med tema dvema »starodavnima« angleškima praznikom je padla obletnica Leninovega rojstva. Tudi to so praznovali Londončani. Glavno dejanje oficijelne svetovnosti je bilo odkritje Leninovega spomenika pred hišo v Holford Square, kjer je Lenin v začetku tekočega stoletja nekaj časa stanoval. Pred vojno so navdušeni angleški revolucionarji hoteli, naj se vzida na hiši spominska plošča, toda dosegli niso ničesar. Spomenik, ki ga je 22. aprila med vojno Internacionalne in ob navdušenem pozdravljanju številnih ljudskih množic odkril smehljajoči se gospod Majski, je veličastnejši kakor bi si mogel človek v sanjah misliti. Predstavljala Lenovo poprse, vlitv v beton, in je postavljen v vdolbino, ki je stalno rdeče osvetljevana. »Daily Telegraph« piše o spomeniku, da je delo najslavnejšega pariškega slikarja in arhitekta Lubetkina, ki je Angležem znan že po svojem futurističnem jezeru za pingvine v londonskem Zou. Granit, ki so ga pri spomeniku potrebovali, je prišel iz Škotske in spada k isti geološki formaciji kakor kamen, iz katerega so zgrajeni pomoli na Nevi v Lenigrazu. Leninove proslave so ta dan bile razen v sovjetskem poslanstvu in v ruski koloniji tudi v mnogih obratih, šolah in v vseh številnih gledališnih in kinematografskih, kjer je bil program primeren angleško-sovjetskemu tovarištvu.

»Gotovo je mnogo Angležev,« pripominja nek angleški komentar, »ki so se v treh apriliških dneh spominjali princeze Elizabete, ustanoviteljice Sovjetske unije in sv. Jurija z istim dobrohotnim respektom, ne da bi se jim pri tem zavrtelo v glavi.«

Vinjen akrobat. »Hu-nu-hudirja, ko bi zdaj je vedel, katera vrva je prava!«

Nova smer v novinarstvu

O priliki nedavnega novinarskega kongresa v Benetkah je napisal v hrvaški tiskovni nemški jeziku »Neue Ordnung« dr. Teodor Uzorinac daljši članek z gornjim naslovom. — Izvajanja enega najvidnejših predstavnikov hrvaškega tiska bodo zanimala tudi široko javnost, zato jih v izveščju ponatiskujemo.

Samo na sebi ni nič posebnega, če se zberejo v Benetkah k posvetovanju novinarji, ki zastopajo 25.000 svojih stanovskih tovarišev iz 14 držav. Tudi prej so se vršili novinarski kongresi. Važnejše je dejstvo, da so bila posvetovanja posvečena stvarnemu novinarskemu delu in ni bilo igračkanka ter zakulisnih pogajanj in intrig, ki smo jih bili vajeni na raznih prejšnjih mednarodnih kongresih. Pomembnejša od formalne strani kongresa je vsebina v Benetkah manifestirane volje, izražene v sklepkih kongresa, ki so se ji priključili razen članov nedavno na Dunaju osnovane »Unije nacionalnih novinarskih zvez« tudi odposlanci držav, ki so se kot gostje udeležili kongresa. Na posvetovanjih v Benetkah je prevladala ona vrsta novinarjev, ki nima nič skupnega s tradicionalnim pojmom boemstva. Jasno se je ta tip novinarja odražal v pojavu vojnih poročevalcev, ki so, lahko bi se reklo, naravnost z bojišča prišli v kongresno dvorano. Zato je bil eden najpomembnejših sklepov posvetovanja prav tisti, da se postavi v spomin padlih vojnih dopisnikov spomenik.

Nova vrsta novinarjev hoče uveljaviti tudi nov način novinarskega dela. O starem je dovolj povedano, če samo omenimo, kako je v Angliji toliko slavljeno »oče vojnega dopisništva« Mr. Russel leta 1866. Šel kot poročevalec »Timesa« v avstrijski glavni stan v sijajni ekipaži s kočijazem, dvema slugama, konjarjem in tajnikom. V nasprotju s tem vidimo današnje vojne dopisnike, ki žrtvujejo svoja življenja in se bore kakor vojaki na fronti, imajoč pri tem za vzglad Benita Mussolinija, ki je v prvi svetovni vojni odklonil administrativno delo v polkovni pisarni in je rajši ostal med svojimi tovariši v strelskem jarku. Ni torej toliko govora o reformi vojnega dopisništva, kolikor o novem odlikovanju novinarskega poklica.

V času, ko so na nogah celi narodi, ko se rušijo stari sistemi in izgrajujejo novi, ko se porajajo nove življenjske oblike in sociološko nastaja zajednica, ki se nagiba h kolektivizmu, je jasno, da je odklonilo novinarju, človeku kavarne in nočnega lokala, ki bi kot »leteči reporter« brez ožira na skupnost lovil samo pikantne detailje in tako zvane senzacije in v pohlepu za denar prodajal časiški prostor ali se eksponiral za politične, denarne ali kake druge skupine. Novinar je danes potreben, ne pa kakor kdaj koli. Ne sme pa služiti svojim osebnim koristim in v nemirnosti živcev svojih sohravljancev, ampak vselej in povsod koristiti svojemu v totalitarni državi organiziranemu narodu. To ne sme pomeniti, da je novinar postal uradnik. Če novinar od svoje mladosti nastopa v vrstah

narodnih pokretov ali se bori na fronti in če vedno deluje v okviru, ki ga določajo koristi naroda in države, potem zanj ni nevarnosti šablonoiziranja, ki se končno izčrpa v oddaljevanju od pojmov in s tem preide v nevarnost fraziranja stvarjalna sila pravega novinarja prihaja do izraza šele potem, ko je vzporedil stališče opazovalca s stališčem doživljalca šele s primerjanjem je dobil najbolj objektivno sliko, o dejanskem stanju, ki jo nepotvorbno predoči široki javnosti po časopisu.

Duševe vrline in značaj, ki jih zahteva današnji čas od novinarja, so kapital, ki mora z njim obratovati. Vsakdo bo moral priznati, da je mnogo lažje pisati privlačne in za čitanje prijetne sestavke, ki so jim podlaga najzanimivejši kriminalni primeri in drugi taki dogodki, ter z veliko fantazijo prikazovati neraziskane dnevne dogodke iz vsega sveta, kakor živjeti se v doživljanje mase in ta doživljanje v narodovo korist tako obdelati, da resnica ne bo trpela. To je ena glavnih nalog, ki se zahtevajo od današnjega novinarja. Ni se težko zavzeti za stvar, o kateri smo prepričani in ki jo lahko še s svoobodno izmišljenimi dokazi podkrepimo. Vsakdo od nas ima to skušnjavo, naša dolžnost pa je, da se ji zoperstavimo in se z orožjem resnice borimo za prave cilje.

S tega stališča gledano se pojem novinarstva širi in približuje narodnemu prosvetljevanju in vzgoji. Ni treba, da bi časopisi zaradi tega bili dolgočasnejši. Taki tudi ne bodo, ako bodo prenehali z dociranjem in se omejili samo na poučevanje. Zakaj bi bil iskren pouk manj zanimiv od izmišljenega ali celo zlaganega? Od nikogar se ne more zahtevati, da bi o sebi ali svojih prijateljih govoril samo najneugodnejše. Poročilo ni resnično, če na široko prikazuje vsak škandalščič z vsemi njegovimi iz celote pobranimi pikantnimi posameznostmi, namesto da bi bil resnično prikazan celotni dogodek.

Resnica je najboljšo orožje. Kaj je koristilo Sovjetom, piše dr. Uzorinac, ko so lokalne premike čet prikazovali kot velike ofenzivne uspehe, s tem pa dosegli samo to, da jim v bodoče nihče več ne bo verjel, medtem ko na drugi strani ni nikogar, ki ne bi verjel italijanskim in nemškim vojnim poročilom. Ni prav, da se domača in tuja javnost slepi s posameznimi iz celote vzeti dogodki, ki njihovega pravega pomena sploh ni mogoče razumeti, ali se jim daje s fantastičnimi kombinacijami večji ali manjši pomen kakor ga v resnici imajo. Samo po sebi je jasno, da se mora pobijati očitna laž, ki je milijonom ljudi prizadejala mnogo škode. Benški kongres je v tem smislu izrekel želje zastopnikov raznih narodnosti in iznešenega je bilo mnogo gradiva, ki v živo zadeva anglosaško in sovjetsko časnikaštvo.

Brez dvoma je, da bodo še naprej ostala različna stališča, zaključuje dr. Uzorinac svoj članek, toda potrebno je, da obstoja nek red. Če nam bo uspelo izločiti iz novinstva očitno laž in potvarjanje resnice, se bomo bistveno približali cilju nove

mednarodne morale in sagrajiti hvost mnogega ljudskega in narodnega. »Novinarski kongres v Benetkah je v tem smislu apeliral na vest in uvidevnost ljudi peresa.

Najpopolnejši motor

Srce, osrednji organ krvnega obtoka, je najmočnejši in najodpornější del človeškega telesa. Obenem je najpopolnejši in najmočnejši motor, kar jih pozna svet. Ni drugega motorja, ki bi mogel brez najmanjšega prestanka delati 70 ali 80, včasih celo do 100 let. Motor srce je v teku noč in dan ter s svojimi utripi brez prestanka poganja kri po človeških žilah s 65 do 75 sunki na minuto. Ta motor, ki je velik kakor pest človeške roke, spravi v obtok vsak dan do 10.000 litrov krvi, kar pomenja, da požene človekovo srce v povprečnem človeškem življenju v obtok okrog 4 milijarde litrov krvi.

Povprečna teža srca znaša pri moškem okrog 300 gr, pri ženski pa je za 20 gr nižja. V nasprotju s ostalimi človeškimi organi, ki postajajo s starostjo manjši in lažji, postaja srce s leti večje. Malo je tudi znano, da srce kljub svojim neprestanim utripom v resnici polnih 20 let v človeškem življenju miruje, ker je 10 vsakemu utripu približno eno petino sekunde na miru.

Utrinki

Marsikak genij v vsakdanjem življenju dobi nadubo, kakor hitro se povzpe na prvi klin socialne lestvice.

Največji dobiček vzraste včasih iz izgube.

Srce najde tisoč vzrokov, ki jih razum ne pozna.

Lep človek je mnogokrat podoben krasno vezani knjigi z vsebino brez vrednosti.

A NEKDOTA

Gospa Curiejeva, ki je odkrila radij, je imela postrežnico, ki ji je sveto služila mnogo let in ki jo je gospodinja prav rada imela, čeprav je bilo dekle, kar se tiče izobrazbe, pravo nasprotje svoje slavne gospodinje. Nekega dne se je pojavila postrežnica v delavnici gospe profesorjeve in jo v zadregi prosila za uslugo:

»Ali bi hoteli biti, gospa, tako prijazni, da bi napisali pismo za mene? Pisati moram svojemu ženinu, pa sama tako slabo pišem!«

Gospa Curiejeva je sprejela častno nalogo in takoj začela pisati lično pismo za svojo postrežnico. Ko ga je končala, ga je prebrala.

Postrežnica je poslušala in — videti je bila malo razočarana.

»Ali ni prav?« je vprašala gospa Curiejeva.

»Je! A vendar ni popolno pismo. Manjka mi spodaj vsaj še majhen pripišek, veste, omi: P. S.«

»Kaj pa naj napišem pod P. S.?«

»Hm... tudi jaz ne vem... Morda samo to: Oprostite, da je toliko napak!«

Radio Ljubljana

SOBOTA, 2. MAJA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in napevi. V odmoru: Napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Klavirski duo Bizjak-Hrašovec. 12.40: Sekstet Jandoli. 13.: Napoved časa — Poročila v italijanščini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Včerajšnje in današnje lepe pesmi. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Orkestralna glasba: Radijski orkester, vodi dirigent Šijanec. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.10: Nove plošče Cetra. 17.55: I. Velikonoja: Zgodnja zelenjava v kuhinji — predavanje v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Na harmoniko igra Bojan Adamič. 20.: Poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Pesmi vojnega časa. — 20.40: Prenos iz gledališča Vittorio Emanuele v Torinu: Werner Egk: Peer Gynt. V odmoru: Predavanje v slovenščini. Poročila v italijanščini.

Dvounno

Srečna mati ponosno razkazuje v družbi znanak fotografijo svojega par mesecev starega prvorojenčka. Slika gre iz rok v roke. Ena od prijateljic obrne iz radovednosti sliko in vidi na njenem hrbtu od mlade mamičice lastnoročno napisano naročilo: »Naročam se en tucat enakih.«

Obnovite naročnino!

V gledališču išče občinstvo predvsem vsebine. Najprej ga zanima kaj, šele v drugi vrsti kako. Igralčeva usoda je v tem, da je njegovo kako še bolj nujno združeno s avtorjem kaj, kakor drama s igralcem. Z dramatskimi deli je nekako tako kakor z ženskami: dejansko je narava vse ustvarila za matere, a lahko žive tudi brez tega; prav tako lahko živi dobra drama brez odrskega uredništva svoje dramatske zamisli. Igralci potrebujejo dramatikov, da spregovore občinstvu tisto besedo o življenju, ki v svojih nešteti inšicah šele daje gledališču njegovo pomembno kulturno funkcijo. Naj bi bile pantomime igralsko-izrazne še takoj genialne, bi za narod pomenile komaj kaj več kakor drzne cirkušne produkcije in čudovite spretnosti resnih čarodějov. Igralčeve kreativne sposobnosti dobivajo pravi smisel in kulturni pomen šele z njegovo zvesto službo dramatik kot posebni vrstni literaturo z njenim umetniškim, miselnim, etičnim in vzgojnim poslanstvom, s službo jeziku in njegovi govorniki kulturi, skratka s tem, kar je za igralca šele drugovrstnega pomena. Kajti igralcu mora biti vseeno, ali igra posebejno Dobro ali Zlo, Hamlet ali Klavdija, Othello ali Jaga, svetnika ali zločinca: merilo njegove igre ni etični, ne miselni učinek vloge, marveč samo njena umetniška dovršenost, nje globoko doživljanje in pristna, notranje vsem utemeljena, zanesljiva in do vseh dosegljivih otenkov doganata ustvaritev božanske ali pekelske osebe. Izjemnega ali preprostejšega človeka. Za ta svoj smoter žrtvuje resni umetnikovi mnogi lastne duše, svojih najbližnjih energij svojega najvzvišenejšega stremljenja, zaradi njega se bore z vsemi mogočimi ovirami, včasih tako, kakor se bori kipar z odpor-

In un campo d'aviazione dell'Egeo: le ultime verifiche al motori prima della partenza per una missione di guerra — Z letališča ob Egejskem morju: zadnja dela na motorju pred poletom za izvršitev vojaške naloge

Diplomatski zbor

pri Vatikanu

Kakor smo že poročali, je te dni dospel v Rim prvi diplomatski zastopnik japonske vlade pri sv. stolici. S tem se je številno diplomatskih zastopnikov pri Vatikanu zvišalo od 35 na 36. Med njimi je 13 veleposlanikov in 23 poslanikov. Nekatera poslanstva vodijo sedaj začasno odpravniški poslovi. Pet veleposlanstev in poslanstev ima svoj sedež v vatiškanskem mestu samem, vsa druga so v ostalih delih Rima torej na italijanskem ozemlju. Med temi so tudi poslanstva nekaterih držav, ki so z Italijo v vojnem stanju, ki jim pa italijanske oblasti kljub temu priznavajo običajne pravice diplomatskih zastopstev.

Enako kakor število veleposlanstev in poslanstev pri Vatikanu je število vatiških diplomatskih zastopstev, tako zvanih nunciatur, pri raznih državah. Sv. stolica ima v Evropi po na drugih kontinentih 36 nunciatur. V 23 nadaljnjih državah ima apostolske delegacije, ki pa imajo strogo cerkveni značaj in ne značaj diplomatskih zastopstev.

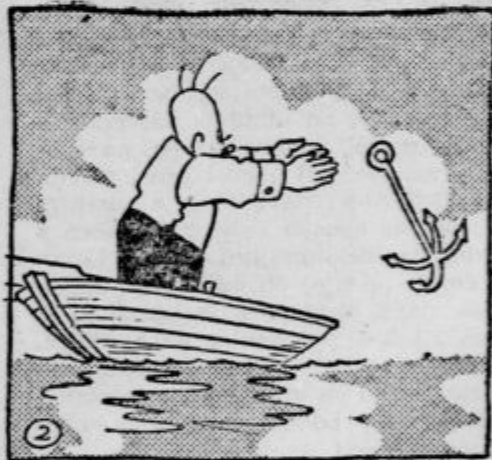
ZA SMEH IN KRATEK ČAS

ZELO STARA GOSPODINJA

»Ta gospodinja Kungunda mora biti dosti starejša nego to priznava!«

»Z česa to sklepaš?«

»Zadnjič sem jo vprašala, ali pozna Ezo-pove basni, pa mi jo odgovorila, da jih je prebrala, čim so izšle!«

Adamson je vrzel sidro

KULTURNI PREGLED

Igralec in občinstvo

Igralčev položaj je svojevrsten. Vsi drugi umetniški stvarjalci so si prej kakor igralci pridobili ugleden položaj v družbi. Ko je igralec naposled zmagal ob delovanju dramatika, ki je pripomogel, da je gledališče zavzelo visoko mesto med kulturnimi napravami narodov, se je lahko tudi sam povzpnil v bleščečo višino slave. A še zdaj se ni mogel nikdar čuti ti varnega pred bedo in pred pozabljenjem. Koliko ostarelih odrskih umetnikov je moralo dočakati zadnjo in najpretrajnejšo dramo, ki je niso igrali, marveč doživljali v vsej njeni krutosti, preden se je za vedno spustil zastor njihovega življenja: dramo mučne starosti v pomanjkanju in pozabljenju?

Igralec (in vedno sta mišljena oba spola) je nasprotno občinstvu v prav tako negotovem razmerju, kakor je občinstvo nasprotno njemu. Nikdar ne ve ali je občinstvo res domoulo njegov trud in delilo z njim veliko stvarjalno radost, ki ga je navdajala, ko je živel s svojo vlogo drugo življenje. Prav tako ne ve občinstvo, ali ni dobilo ponarejenega umetniškega denarja namesto pravega in ali ni prisostvovalo spretni simulaciji namesto pristnega tvornemu delanju. V igralcu vidijo mnogi samo reproduktivnega umetnika, ki virtuosno izvaža s svojim glasom, s svojo figuro in z vsemi manjšimi razpoložljivimi pripomočki dramatikov tekst, podprti pri tem od režiserja in od — šepetalka. — Ljudje pozabljajo, da je za virtuosnost z igralčevimi sredstvi treba mnogo več

izvirnega, vso osebnost pretresujočega stvarjalnega dela, kakor ga je treba virtuozu, ki igra Chopina.

Te dni smo brali prav lepi članek o vprašanju, čemu hodijo ljudje v gledališče. Zaradi dramatskih del ali zaradi igralcev? Ne dvomim, da bi velika večina igralcev želela odgovor: zaradi igralcev. Med njimi in dramatikom je bila vedno tiha ljubosumnost za delitev skupaj pridobljene slave. Pri marsikaterem delu res ni dvoma, da so ga samo igralci rešili pred klavnim porazom. Toda igralci vedo, da ljudje ne prihajajo v gledališče samo zaradi njih. Vzlic vsemu obilnemu kreativnemu deležu, ki ga polagajo v vloge, katerim dajejo meso in kri in jih spreminjajo iz lite raznih senc v žive ljudi, vzlic vsemu so igralci samo mediji, skozi katere govori avtor. Če bi bilo drugače, tedaj bi bile pantomime najbolj dovršena igralška umetnost. Zamislimo si, da bi jih bili morali gledati nekajkrat zapovrstjo: tudi če bi igralci položili vanjo samo genialno zmogljivost, bi nas nedvomno kmalu utrudile. Človek hoče več kakor to, kar lahko nudi igralec s svojimi telesno-duševnimi izrazi: hoče v dramatik doživljati življenje, človeka in usodo v vsej njihovi mnogoliki in neskončnih kombinacijskih inšicah. Igralska improvizacija, ki bi vrgla avtorja skozi vrata, bi ga bila prinesla skozi okno, kakaj igralci bi sami postali avtorji besedila, ki zahteva neko urejeno, skupni ritim in globlji smisel v celoto združenih domislekov.

nostjo marmorja, ki mu skuša dati živo moč človeškega mesa in presojni blek človeške duše. Taka je umetniška in taka je življenjska naloga igralca, ki mora skrbeti, da doseže kar moči visoko mojstrstvo v svojem kako. Toda ko je igralec dovršil to bežno in minljivo stvarjalno delo, je za občinstvo važnejše avtorjev kaj. Dejstvo je, da šele dober igralec pripomore pisčevi zamisli življenjskih usod in etičnih konfliktov do polnega, presrečljivega in etično učinkovitega učinka. Igralci z njim šele postane beseda meso in izvrši svoje polno poslanstvo. Njegovo umetniško delo pa je izrazilo bipolarno: ideja drugega in njegova stvarjalna energija sta potrebni, da nastane življenja zmožna odrska stvaritev, ki jo uvršča narod med potrebne produkte svoje kulture, med plemenito hrano človeških duš.

V tej podrazenosti, ki je v resnici gospodovalna, je »la grandeur et la misère« igralčevega odnosa do občinstva in do naroda. V nji se začneja igralčeva tiha osebnost drama. Zakaj medtem ko avtorjeve besede ostajajo, se igralčeva kreacija, ki je dal besedam vročo telesnost umetniškega življenja, izgublja v dimenzijah odra in auditorija že v hipu, ko je bila ustvarjena. Nje podoba, pa naj bi bila še tako močna in presrečljiva, neogibno blede in umira v spominu gledalcev. Tudi v tem ima dramski igralec isto usodo kakor pevec ali instrumentalni virtuos. Ne, igralčeva usoda je dosti slabša: glas ali zvok lahko zažame vsaj s poglavitnimi otenki interpretacije in kvaliteta prednašanja fonografska plošča in ga lahko reproducira še po smrti umetnika. Filmske kreacije igralcev ostajajo še nadalje kot dokumenti v arhivih. Pri dramskem igralcu pa zajema fotografska plošča samo kak moment,

kakšen drobec njegove kreacije ali statično podobo njegove maske, vse drugo neizprosno mineva v času. In če potlej nekega dne, ko osive lasje in ko se začne telo nagibati svojemu naravnemu koncu, stopita iz mraka Usode obe pošasti: Boda in pozaba? — To poslednjo dramo doživlja igralec sam, brez občinstva, brez režiserjev in kritikov: v nji je njegovo zadnje človeško spoznanje...

Premiera »Prijatelja Frica«

Če je Mascagni izbral med slabimi libretti, na katere je nameraval napisati glasbo, ki naj bi bila dokaz njegovih skladateljskih sposobnosti, je v libretu »Prijatelja Frica« gotovo našel enega najslabših. Tako nezanimive in vsakdanje vsebine brez zapletljive res ne najdemo zlepa v pomembnih operah. Toda dela ne smemo presojati s tega gledišča. Kajpada, zanimivo dejanje je ena glavnih privlačnosti opernih tvorbo. Mascagnijeva sočna in skrajno lirčna glasba pa mika pozornost kljub borni vsebini. Naj takoj omenim, da libretto odrsko ni slabo razporejen. Nasprotno, ker je skrajno zgosten in se izogiblje vsemu, kar bi odvrglo pozornost od bistvenega dejanja, je odrsko prav dobro zasnovano, čeprav vsebinsko neznansko plitek. Ob tem formalno gladko tekočem besedilu vre živa glasba nekakega romantično-realističnega sloga. Lahno silkanje nekaterih naravnih pojavov in pa močna erotika ji dajeta znaten melodični vzpon, podprt z ugodno zvenječimi harmonijami. O kakšni problematičnosti ni govora, dati utegne pazljiv analitik izbrskati marsikak kočljiv, nenavaden in celo drzen melodični ali harmonski postop. Ker je že ob nastanku te opere bilo skladateljevo hotenje usmerjeno v dognan-

Kronika

* O izkopavanjih v Ostiji, v starem rimskem pristanišču, je objavil prof. Calza, ki vodi vsa dela, zanimive podrobnosti. Izkopavanja so bila v zadnjih letih pospešena in je zdaj razkritih že 20 ha mestnega razporedja. Cestna mreža meri 7 km. Poleg različnih trgov, forov in hodnikov so odkrili 14 kopalnic in 16 templjev, krščansko baziliko, 13 mitrejev, 15 skladšč, razne prodajalnice in kakih 600 hiš. Pri najnovejših izkopavanjih so odkrili 300 mozaikov. Posebno zanimivo je odkritje shajališča meščanske verske združbe, ki je negovala kult cesarske rodovine. Tu so našli 7 kipov cesarjev, cesaric in svetnikov. Eno izmed svetilj je bilo posvečeno »Dobri boginji« in so smele samo ženske opravljati skrivnostne obrede.

* Taborišče italijanskih delavcev v Nemčiji. Nemški državni zdravstveni vodja dr. Conti je obiskal taborišče italijanskih delavcev v bližini Berlina, da se prepriča o zdravstvenem stanju. Predvsem si je ogledal ambulante, kuhinje in druge higijenske naprave, potem pa še stanovanjske sobe. Pred zbranimi delavci je izjavil dr. Conti, da se z nemškimi stranimi strni vse, da bi bilo bivanje italijanskih državljanov v Nemčiji čim prijetnejše.

* Smrt viteza železnega križa. Nemški višji narednik Stahl se ni več vrnil s polja nad sovražnikom. Bil je vodja letalskega oddelka. Po smrti mu je Adolf Hitler podelil viteški križec reda železnega križa.

* Razstava del Leonarda da Vincija v Tokiju. V japonski prestolnici pripravljajo za mesec julij veliko razstavo Leonarda da Vincija. Razstavljenih bo okrog 600 slik. To seveda niso izvirniki, pač pa posrečeni posnetki, ki so bili na svetovni razstavi v Ameriki. Po Ducejevi želji je razstava prenesena v Tokio. Japonci naj na tej razstavi spoznajo ne samo umetnika, temveč tudi prirodoslovca in izumitelja Leonarda. Častni predsednik razstave je italijanski poslanik Indelli, načelnik razstavnega odbora pa je bivši notranji minister admiral Suetsugu.

* Velik pridelek rož na Bolgarskem. Malokatera dama, ki ljubi vonjave, ve, da so za pridobivanje rožnega olja potrebne ogromne množine rož, kraljice vrtov. Povprečno je treba za kilogram te dragocene tekočine 450 kg rož, to se pravi: 1.800.000 rožnih cvetov. Kot posebno pester rožni vrt slovi Kazanlik v Bolgariji, ki je izrednega narodno gospodarskega pomena. Bolgarija je še vedno prva v pridobivanju rožnega olja. Tudi letos bodo pridobili na Bolgarskem okrog 9 milijonov kilogramov rožnega cvetja, iz katerega bodo izdelali dragoceno rožno olje.

* Konec kurjenja s premogom v Nemčiji. Nemški državni urad za premog je objavil: Ko nastopi pomladno vreme, je treba pravočasno prenehati s kurjenjem. Sleheri dan, ko ne kurite, prihranite tistoče ton premoga. Kdor zmanjšuje porabo premoga, pomaga k zmagi.

* Slepi telefonisti. Doslej so slepi največ posvečali pietarstvu in glasbi, v kolikor so za to bili nadarjeni. Sola za slepe na Dunaju, ki vzgaja slepo mladino od 6. do 18. leta, se je pa v sodelovanju s Siemensovo tvrdko dogovorila, da omogoči slepim nov poklic: službo telefonistov. Šolanje kaže lepe uspehe in se ne omejuje samo na glavne prijeme na stikalni plošči. Slepi se izurijo tako, da lahko veljajo za »mo izsolane delovne moči. Stvar obratovodij pa je, da primerno zaposlijo in še po svoje izvežbajo slepe telefoniste.

* Avtomobili za invalide brez nog. Po naročilu nemškega državnega poveljstva je bilo ustvarjeno novo vozilo, ki ga lahko ravnovali invalidi brez nog, zgolj z rokami. Naprava se lahko montira tudi ob krmilo navadnega avtomobila. Opravljanje je preprosto, tudi zavore se uravnavajo z roko. Novo napravo izdelujejo v Spandau in jo prejmejo posamezni invalidi brezplačno, da bodo lahko izvrševali svoj poklic. Gotov čas ostane tako vozilo državna last, invalidi pa prejmejo mesečno vse izdatke poravnane. Pozneje, ko ne bo primanjlovala benčina, bodo taki invalidi poleg izvrševanja poklica lahko opravljali tudi izlete, ki jim sicer ne bi bili mogoči.

* Smrt znanega klavirista. Na Dunaju je umrl znameniti nemški pianist Emil pl. Sauer, ki so ga poznali glasbeni krogi daleč po svetu. V nekaj mesecih bi praznoval 80. letnico. Po rodu je bil iz Hamburga. Šolal se je pri Nikolaju Rubinšternu na konservatoriju v Moskvi, izpopolnjeval pa

se je pri Lisztu. Na stara leta je bil svojemu vzorniku tudi po vnanjosti docela podoben. Polnih 60 let ga je umetniška pot vodila križem po Evropi.

* Albanci za novi red. Nedavno se je mudil v Rimu predsednik albanske korporacijske zbornice Terenc Toçi in ob tej priliki podal daljšo izjavo o političnem položaju v Albaniji, iz katere posnemamo: Kraljevi državni upravitelj Jacomni in njemu ob strani stoječi albanski ministrski predsednik Kuja sta dokazala, da znata voditi deželo s krepko roko. Britanski in ruski agenti, čeprav so se znali spretno skrivati, so bili razkrinkani in izgnani iz dežele. Nazadnje se je izkazalo, da je od Rusov in Angležev podpirano psevdoevolucionarno gibanje obsegalo le okoli 100 Albancev. Zdal je ta epizoda končana in simpatije albanskega ljudstva so pri fašistični Italiji in nacionalsocialistični Nemčiji.

* Smernice za glavne šole v Nemčiji. Nemški prosvetni minister je izdal nove začasne določbe o vzgoji in pouku v glavnih šolah (Hauptschule), ki jim v vzgoji nemškega naroda posvečajo posebno pozornost. Glavna šola naj izbiri izbirni poklic, zato mora dati učencem temeljno podlago za kmetijstvo, trgovino, obrtništvo, industrijo, upravo in šolstvo. Deklice morajo dobiti pouk o gospodinjstvu in negovanju ter o socialnih in tehnično umetnih ženskih poklih. Glavna šola naj pripravi učence in učence, da bodo lahko obiskovali tiste strokovne zavode, za katere se ne zahteva obisk višje šole. Praktičen način dela in opazovanja je važnejši od teoretičnega pouka. Učenci in učence naj se pripravijo za praktično rabo tujih jezikov, za stenografijo in za geometrično risanje, s čimer dobijo podlago za matematične, prirodoslovne, tehnične in gospodarske poklice. Glavna šola je štirirazredna in nadomešča štiri gornje letnike ljudske šole. Vsi učenci in učence, ki so sposobni za obisk glavne šole, jo morajo obiskovati, ako ne obiskujejo kakšne višje šole. Na ta način pospešuje glavna šola načelo splošne šolske obveznosti in višje izobrazbe. Glavna šola ne zahteva šolnine in mora po potrebi imeti mladinski dom z znatnim številom prostih mest. Da bi bila vzgoja čim bolj praktična, je treba v pouk načrtno vključiti različne izlete z ogledi, radio, tisk in lastno časopisje.

* Darilo beogradske radijske postaje. Te dni je minilo leto, odkar je poseben nemški vojaški oddelk prevzel radijsko postajo v Beogradu. Beogradska radijska postaja je med Nemci zaslovela zlasti po tem, ker si je izbrala za svojo »himno« pesem »Lili Marlene«, katero oddaja vsak večer ob 22. ko so prečitani pozdravi iz domovine in s fronte. V teku enega leta je beogradska radijska postaja zbrala pol milijona mark različnih prispevkov, ki so jih vpsolali vojaki s fronte in zasebniki iz raznih nemških krajev. Tega pol milijona mark je zdaj postaja izročila Adolfu Hitlerju kot darilo k 53. rojstnemu dnevu in ga naprosila, da vsoto po lastni presoji razdeli med vojske na fronti in med njihove svoje.

* Sedem milijonov pengov za poplavlence. Kakor znano, je talna voda na madžarski ravnici napravila že mnogo škode tamošnjim kmetom. Zdal je obiskal prizadete kraje državni podtajnik pri kmetijskem ministru. Vlada je odobrila 7 milijonov pengov za najnujnejšo pomoč. Letos bo treba na novo pozidati 22.000 hiš.

* Nemški zgodovinar pade na fronti. Znan nemški zgodovinar prof. dr. Kleo Pleyer-Innsbruck je pri nekem napadu na nož padel na čelu svoje čete na vzhodnem bojišču. Kleo Pleyer je brat znanega sudetskega pesnika Wilhelma Pleyera. Med zgodovinarji je utrdil svoji ime z več znamenitimi deli.

* Česen in poper, jamstvi dolgega življenja. Zdi se, da je končno odkrita skrivnost eliksirja za dolgo življenje in ta eliksir ima to prednost, da je njegov recept silno preprost in poceni. Prebivalci Abhaških gor v Kavkazu dosežejo v pretežni večini 100 let in zatrujejo, da se imajo temu zahvaliti le zaradi obilnega uživanja česna in popra. Najstarejši med Abhaci je na primer 127-letni Šah Kupkar, ki ne glede na svojo visoko starost opravlja svoje posle kot mizar in tesar. Moč je tako zelo krepak, da se je pred 4 leti celo ločil od svoje žene in si vzel neko 40-letno, ki mu je tudi že rodila dediča. Njegov sosed je 102-letni Cezba, ki je glava družine 126 članov in katerega bratje so dosegli starost 100, 104 in 105 let. Šah Kupka pa trdi o sebi, da ni naj-

grla največje pevske finese, medtem ko Franci najbolj učinkuje v zmagovalnih, blestelih višinah svojega lepega, svetlega tenorja. Posebno omembo zasluži Golobova v vlogi cigana Bepa. Ko zadoni njen prekrasni glas v dveh romancah (prvo in tretje dejanje), ki ju štejemo med najlepše točke opere, prisluhne vsakdo, ki je že do tedaj zadovoljno užival, čuteč, da se godi na odru nekaj izrednega. Brez dvoma: Golobova ima izreden glas in tudi ni manj izredno, posebno muzikalnost. S kakšnimi vibracijami je podala bol slomaštrni, srečo prijateljskega, ciganski nemir in slast ljubezni, s kako strastno ožetostjo in v kako popolno pevsko-tehnično! Ali si moremo želeti boljše lika ciganskega gosla? — Manjša vloge pojo Polčeva, Dolničar in Kristančič, glasovno zelo zadovoljivo in igralsko ustrežajoče. To je trio, ki ga smemo smatrati za vzor, kako morajo biti podane male vloge, izrazno nevaljivo a pevsko in igralsko točno.

Končno naj omenim neprekosljivo odigrani, tehnično, muzikalno in tonsko prepleti violinski solo Alberta Dermalja v prvem dejanju. — Besedilo je prevedel S. Samec, po smislu, izrazil in naglasil jako ustrežajoče.

Predstava »Prijatelj Frica« je izdelana v taki kvaliteti, da je v čast sodelujočim in opernemu vodstvu, saj je bila z njo dosežena visoka stopnja umetniške zmogljivosti našega gledališča.

Marijan Lipovšek

ZAPISKI

Spis o muslimanski Indiji
Italijanska orientalska Virginia Vacca je izdala v zbirki »Manuali di Politica Internazionale« daljši, znanstveno dokumentirani spis »L'India musulmana«. V času, ko je stopila Indija v obsežni kom-
pleksom svojih problemov v ospredje sve-

starejši mož v Abhaziji, marveč da gre ta slava njegovemu znanu Suzi, ki ima 156 let in je bil še nedavno v sporu s 110-letnim Saatkerjem, seveda zaradi neke lepe vdovice. Vsi ti stoletniki pripovedujejo, da uživajo v velikih množinah česen in poper, zlasti spomladi, ko se telo presnavlja po enoličnosti zimске prehrane.

* Radio Monte Carlo. Knez od Monaca je napovedal ustanovitve radijske oddaje v postajo v Monte Carlu, ki se bo imenovala Radio Monte Carlo.

* Učite se strojeplja! Novi eno- in dvo- in trimesečni tečaj prično v ponedeljek 4. maja. Pouk po desetprstnem sistemu. Največja moderna strojepljarska, Učniha nizka! Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15. Telefon 43-82. Vpiše se lahko vsakdo.

IZ LJUBLJANE

u— Občni zbor ljubljanskih filatelistov. V nedeljo dopoldne je bil pri »šestici« redni letni občni zbor »Filatelističnega kluba Ljubljane«. Vodil ga je predsednik g. inž. Karel Marnič, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, nato pa očrtal društveno delo v preteklem letu. Tajnik g. Danilo Zolgar je predvsem naglasil velik prirastek članstva. Dejal je, da so lanske zasedbene znamenke prinesle boljše reklamo za ta lep in plemeniti sport, kakor marsikatera še tako dobro organizirana razstava. Seveda pa tudi ni mogel prezreti dejstva, da je ta in oni postal filatelista zgolj iz pridobitnih namenov. Toda kakor so taki prišli, tako so tudi izginili. Klub je prisrkel članom razne okupacijske znamenke. Izmed prireditelj velja omeniti uspešno miklavževanje, kjer so bili vsi člani obdarovani z različnimi dobrodelnimi serijami znamk. Blagajniško poročilo g. Kušarja izkazuje lepo aktivno. Po poročilu gospodarja g. Sterle je revizor g. Anderlič predlagal odboru absolutno, ki ga je občni zbor po malenkostni debati, v kateri sta nastopila g. Modrijan in Gruden, tudi sprejel. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik g. Vilko Franc, podpredsednik dr. Branko Goslar, tajnik g. V. Stupica, blagajnik g. F. Prašnikar, gospodar g. Sterle, odbor- nika g. Kopač in Florjanič. Po volitvah je se novi predsednik zahvalil za izkazano zaupanje in očrtal nadaljnje delo, ki bo stremelo za tem, da bo članom pri skupnih sestankih kolikor mogoče olajšano zamej-
evanje znamk in nabava novosti po najnižjih cenah, da bodo dobili v knjižnici strokovno literaturo in gojili predvsem amaterstvo in ne profesionalizem. Zato vabi tudi vse še neorganizirane filateliste, da v svojo lastno korist pristopijo v klub.

u— V ponedeljek, dne 4. maja bo ob pol 6. uri v mali Filharmonični dvorani pred-
kuacija šole Glasbene Maticе, na kateri bodo nastopili gojenci klavirskega in violinskega oddelka šole Glasbene Maticе, in sicer učitelj: Zorke Bradacеve, Bizjak Valjalo, Hrašovec Silve, Menardi Pie, Princ Oige, Sonca Viktorja in Struk-
ljeve Milene, ki poučujejo na klavirskem oddelku. Iz violinskega oddelka nastopijo učenci Ivančiča Avgusta in Gregorica Jurja ter iz oddelka za čelo gojenec Čenka Sedlbauerja. Na produkcijo opozarjamo. Podrobnosti spored se dobi za 3 lire v knji-
garni Glasbene Maticе. Spored je obenem vstopnica k produkciji.

VESELI TEATER

Sobota ob 18.30 — Premiera

u— Mali jubilej v »Veselim teatru«. V soboto ob 18.30 stopa »Veseli teater« pred ljubljansko občinstvo s svojim dvajsetim programom. Nova, dvajseta premiera bo polna novih senzacij. Spored obsega poleg raznih kupletov burko »Skandal v Dolenjskih toplicah«, spomine vzbujajočo glasbeno točko »Čez sedem let vse prav pride« in veselo lokalno enodejanko »Ljubljanski torzore«. Vabimo cenjeno občinstvo, da upošteva naše delo in nam dokaže svoje simpatije s polnim posemom. Premiera dvajsetega programa bo v soboto ob 18.30, v nedeljo sta dve predstavi: ob 16. in 18. uri. Predpredaja vstopnic v soboto ob 10. do pol 13. in ob 16. dalje, v nedeljo ob 10. ure do večera.

u— Stavbno delavstvo iz Bizovika in okolice vjudno vabimo na sestanek, ki se bo vršil dne 3. maja ob 10. uri dopoldne v gostilni Babnik v Bizoviku. Na sestanku bomo poročali o kolektivni pogodbi za stavbno delavstvo in o zaščiti delavstva pri javnih delih. Zaradi važnosti razgovora vsi vjudno vabljene! — Pokrajinska delavska zveza.

u— Naznanilo. Naznanjam vsem Ljubljancem in Vičanom, da sem otvoril novo slaščiarno na Tržaški cesti 90 na Vi-
ša. Prosim, da me v čim večjem številu obiščete. S postrežbo in slaščicami boste vedno zadovoljni. Priporoča se Mehmedović, Zemun.

u— Oddajanje obrtnih pravic v najem in najemanje v zakup je po določitih veljavnega obrtnega zakona nedopustno in kaznivo, na kar opozarja mestno poglavstvo ljubljansko, da premalo poučeni ljudje ne bi prišli v škodo ter imeli opravka z oblastmi.

u— Za dijake srednjih, strokovnih in mešanskih šol prično novi strojepljni te-
čaj v ponedeljek 4. maja. Učniha nizka. Največja moderna strojepljarska. Vpisova-
nje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15. Telefon 43-82.

u— Podpornemu društvu za gluho in-
mudino sta poklonila v počastitev spomi-
na blagopokojne ge. Leopoldine Savniko-
ve iz Kranja računski svetnik Avgust Bu-
kovec in soproga znesek 100 lir. Iskrena
hvala!

u— Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote ob 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mis Franta, Poljanska c. 15, telefon 32-84.

Iz Novega mesta

u— Nov sneg. Močni snežni metej v sredo je do dobra pobelil vsa Dolenjsko in ga je v novomeški okolici nametlo za do-
bro ped. V četrtek zjutraj je bilo še mrzlo, v teku dneva pa se je že pričela tempera-
tura dvigati in visoki oblaki so obetali skorajšnje izboljšanje vremena. Sneg je zavril nujna poljska in vinogradniška dela in precej škodoval dolenjskim sadovnjakom, ki so sedaj v polnem cvetju.

u— Občinski podporni odbor. Sedaj je bil dokončno določen delokrog novo usta-
novljenemu občinskemu odboru. Mestni
občni sklad bo še naprej vodil nadzor-
stvo in oskrbovanje mestne sirotišnice ter
ostalih občinskih ubojev, ki prejemalejo
od občine stalno mesečno milostno podporo
v naravi ali denarju. Podporni odbor pa je
prezvel podpiranje vseh trenutno se v sti-
ski nahajajočih občanov, priseljencev in
družin, ki so ostale brez rednika, katerim
bo podeljeval po potrebi bone za živila in
obleko. Občinski podporni odbor posluje
na rotovžu v 1. nadstropju in vsi podpore
potrebni naj tam vlagajo svoje pisemne
prošnje dnevno ob 8. do 12.

u— Uradne ure na pošti. Na novome-
škem poštnem uradu so bile uvedene ne-
prekinjene uradne ure. Odslej uradujejo
pisarniki, brzojavni in telefonski oddelki
od delavnih neprekinjeno od 8. do 20., ob
nedeljah uraduje pisarniki oddelki od 8.
do 11., brzojavni in telefon pa od 8. do 20.
s trirurnim opoldanskim odmorom. Denar-
ne pošiljke se sprejemajo dnevno od 8. do
12. in 15. do 17.30.

u— Živilske nakaznice. Te dni bodo pri-
čeli občinski organi dostavljati na dom
živilske nakaznice za maj. Vsak prebiva-
lec prejme navadno živilsko nakaznico,
upravičenci pa poleg navadnih še dodatno
nakaznico, po kateri jim pripada večja
količina moke. Za prejem dodatne nakaz-
nice za težke delavce morajo vsi deloda-
jalci vložiti takoj še posebne prijave, ker
sicer njih delavci kljub upravičenosti ne
bodo prejeli dodatnih nakaznic.

u— Marijino delovanje sekolje podel-
skih gospodin. Delovanje novomeške ob-
činske sekcije podeljskih gospodin je iz
dneva v dan uspešnejše in številno član-
se stalno večja. Sekcija je posvetila glavno
pozornost obdelovanju vrtov v mestu in
reji malih živali. V aprilu je sekcija brez-
plačno razdelila svojim članicam večje za-
voje izbranih semen za vrtove ter dala
obenem tudi točna navodila in nasvete.
Med članice pa je bilo razdeljenih tudi
večje število valinih jajc za rejo kokoši,
katere je sekcija prejela od grmske kme-
tijske šole. Za zboljšanje reje zajcev je
sekcija naročila najmodernejšo kletko za
kunce, katero bo podarila svoji najrevnej-
ši članici kot primer za ostale gospodinje,
ki posvečajo mnogo premalo pažnje udob-
nim kletkam za kunce, ki so prvi pogoj
za uspešno rejo. V maju bo sekcija prejela
večje število kuncev-plemenjakov, ki jih
bo brezplačno razdelila med članice.

u— Fižolek je ostal v nosu. Kaj nena-
vadna nezgoda se je pripetila v Stari Bu-
či pri Škocjanu 8 letni posestniški hčerki
Mariji Liberskovi. Dekletce je pomagalo
doma pri luštenju fižola. Iz ne previdnosti
si je vtaknila večji fižolek v nos, odkoder
ga pa nikakor ni mogla dobiti ven, ter se
je fižolek vedno globlje zarival v nosno

duplino. Dekletce se je moralo zatoči v
novomeško žensko bolnišnico, kjer je zdrav-
nikom hitro uspelo rešiti deklece nena-
vadnega bremena.

S Spodnje štajerske

Novi grobovi. Po daljšem trpljenju je
umrla v bolnišnici v Volškperku ga. Eliza-
beta Petrickova, doma s Spodnjega Štajer-
skega. Pokopali so jo v ponedeljek v Grad-
cu. — V Mariboru je umrla za kapjo ga.
Marija Kovačičeva, po rodu Weixlova, sta-
ra 55 let. Pokopali so jo v četrtek na Po-
brežju. Zapustila je moža, dva sina in tri
hčerke. — V mariborski bolnišnici sta
umrla 33-letna čevljarica žena Anastazi-
ja Drolčeva s Tezerna in 12 letni Rajmund
Pernat iz Slovenske Bistrice.

Majski oddih. Namesto 1. maja bodo da-
našnja sobota na vsem Spodnjem Štajer-
skem počivali delavci in delavke. Dopus-
ščeno pa je, da tudi danes vsakdo obde-
luje polje in vrtove. Mladinske prireditve
bodo danes popoldne v posameznih zboro-
valiških Heimatabund. V Mariboru bo
mladinska prireditev danes ob 15. Plače
so bile tokrat izplačane že 30. aprila. Tr-
govine morajo biti danes zaprte, zastave
pa se ne izobesijo.

Šest glasbenih šol je zdaj na Spodnjem
Štajerskem in v njih je 1200 učencev in
učenek. Preteklo nedeljo so odprli glasbe-
no šolo v Marenbergu.

Koble na naboru. Razglašeno je, da bo
deželna zveza za rejo konj priredila na-
slednje nabore kobli: 12. maja na Paki in
na Gomilskem, 13. maja v Zalcu in 14.
maja v Celju.

Z Gorenjskega

Velik zbor pripadnikov zdravstvenega
poklica. Kakor smo poročali, je državni
zdravstveni vodja dr. Conti prispel v četr-
tek v Celovec in si bo do jutrišnje nedelje
ogledal zdravstvene naprave na Koroškem.
Sinoči je bilo v glasbeni dvorani v Celov-
cu veliko zborovanje pripadnikov zdrav-
stvenega stanu. Zbrali so se zdravniki,
zobni zdravniki, živnozdravniki, lekarnar-
ji, dentisti, babice, negovalke in desinfek-
torji, ki jim je dr. Conti izpregovoril iz-
podbudne besede, kako naj varujejo ljud-
sko zdravje.

Natečaj za kmetstvo gradbenost. Razpi-
san bo natečaj za načrte, kako naj se gra-
dijo in preurejajo kmečke domačije. Na-
črtji morajo posebno upoštevati gradbeni
slog na Koroškem in na Gorenjskem. Te-
čaj ima namenu zblížati arhitekta, gradbe-
nike in kmečke svetovalce. Podoben tečaj
je bil prirejen na Solnograškem in je bilo
vpisanih 44 načrtov, od katerih nobeden ni
dosegel prve nagrade, zato pa je bilo
razdeljenih več drugih nagrad in diplom.

Pianistični duo

Silva Hrašovec - Marta Bizjak-Valjalo
v EIAH — Radio Ljubljana

Danes, v soboto ob 12.40, boeta nastopili
v EIAH — Radio Ljubljana znani pianist-
ki Bizjak-Valjalo Marta in Hrašovec Silva.
Program obsega izključno dela, ki so pi-
sana v originalu za 2 klavirja. To izredno
zanimivo panogo skupne igre, ki se dosedaj
pri nas sploh še ni gojila v koncertnem
smislu, sta začeli pianistki sistematično
gojiti ter skušata na svojih nastopih nu-
diti poslušalcem najboljše skladbe te vrste
iz literature, ki ni posebno obsežna. Za
svoji drugi nastop v radiu sta si izbrali
slednji program: Cristian Bach: Sonata
g-dur, Busoni: Duettino concertante, Ta-
renghi: Preludio e fuga in stilo antico.

Johann Cristian Bach, najmlajši Bachov
sin, je nagibal k lahkotnejšemu načinu pi-
sanja kakor njegove oče ter je tako postal
eden najvažnejših pospeševateljev moder-
nega sloga. Po ljubkosti in lepoti sloga je
predhodnik in najpomembnejši Mozartov
vzor. Njegova sonata v g-duru je ena
najbolj dragocinskih originalnih skladb za
2 klavirja. Po svojem gracioznem igrajo-
čem načinu kaže že popolnoma na Mo-
zarta.

Busonija je Bachova in Mozartova umet-
nost vzpodbudila k stvaritvam zavedne
imitacije, pri tem pa njegova dela niso
izgubila individualnega stvariteljskega in
moderna značaja. V tem smislu je na-
pravljen po finalu iz Mozartove f-dur
koncerta, tudi izredno ljubka skladba:
Duettino concertante.

Tarenghi, bolj znan pri nas po svojih
klavirskih skladbah, ima poleg svojih va-
riacij na Chopinov in Schumannov tema
za 2 klavirja, tudi Preludio e fuga in stilo
antico, ki po svoji lahkotni in graciozni
invenciji dopolnjuje prvi dve skladbi.

mijo »April! April!«, Mara Husova pa s
pastirsko zgodbo »Belorepka«, ki jo je Sta-
ne Kumar ilustriral. Kristina Brenkova je
obdelala narodni motiv »O bogu Kurentu
in vesoljnem potopu, ki ga je Boža Ko-
šakova opremila z ilustracijo. Številko za-
ključuje drobni z uganke.

Gledališče v Subotici. Kakor poročajo
budimpeštanski listi, so v mestu Subotici
začeli renovirati odnotno gledališče, tako
da bo s prihodnjo sezono že delovalo v
tem mestu stalno madžarsko gledališče.

Razstava umetnin v Galleria di Roma.
V najznamenitejšem rimskem razstavišču
razstavlja pravkar skupina slikaric in ki-
paric, združenih v »Associazione Naziona-
le Fascista Artiste e Laureate«.

Življenjski Bellinija v obsežni knjigi
na 336 straneh, del Alberta Fraccarol-
ija, je izšel pri Mondadoriju.

Zaključek Duhamelove »Kronike Pas-
querova«. Znan francoski pisatelj Geo-
ges Duhamel je izdal nedavno deveto knji-
go znane serije svojih romanov »Chro-
nique des Pasquieres«. Knjiga se imenuje
»Suzanne et les Jeunes Hommes«. Kakor
je v prejšnji knjigi obdelal glasbenico Cé-
cile, se bavi v tej z njeno sestro Igralko,
učenko Sare Bernhardt ter kaže v romanu
pogled človeških prigod svoje junakinje tu-
di »veličino in bedo umetnosti, ki živi od
videza in maske. Duhamel je napovedal,
da bo s prihodnjo — deseto knjigo — za-
ključil svoj ciklus o Pasquierih, ki so našli
v Duhamelu tako rahločutnega duševnega
oblikovalca. Pisatelj pa je na neko vpra-
šanje odvrnil: »Popoln zaključek je mo-
goče samo na odmrli planetu, kjer je vse
življenje že milijone let mrtvo in je izgi-
nil celo spomin nanj. Ne verjamem, da bi
obstajal kakšen zaključek — ne v življe-
nju in ne v umetnosti. Moji Pasquieri ži-
ve, čeprav jih nameravam z deseto knji-
go zapustiti. Če pa odidem od njih, jim
nisem s tem za večno dejanje stopnja.

SPORT

Pravo lice 'domovine sporta'

Anglija je v mnogočemu veljala kot obljubljena dežela za sport in telesno vzgojo. Nikjer v sportu se ni dal tajiti angleški vpliv in celo v sportnem žargonu smo se naučili dolgo vrsto angleških izrazov, ki so ponekod tudi še v veljavi. Znani norveški sportni pisec Charles Hoff, ki je nekoč branil svetovni rekord v skoku ob palici in se je pozneje na vodilnih mestih posvetil sportnim organizatornim, nalagam v svoji domovini, je napisal v »Deutsche Zeitung in Norwegen« daljši članek, v katerem izvaja o početkih angleškega sporta med drugim naslednje:

Morda ni v vsej Angliji bolj značilnega angleškega zakona kakor je zakon o sportu iz leta 1864, ki je označil telesno vzgojo in sport kot privilegij bogatašev in plemstva z namenom, da bi se angleški visoki krogi zabavali v njem. Zakoni o amaterskem sportu so nastali v Angliji samo zaradi tega, ker so hoteli tamkaj sport pridržati samo višjim državnim razredom in pri tem čisto izključiti delavsko prebivalstvo. Najprej so dosegli toliko, da je parlament sprejel zakon, po katerem je bil sport za delavski razred skoraj prepovedan. Ročni delavci vseh vrst so sicer resda lahko gojili razne sportne panoge med seboj niso se pa smeli udeleževati prireditve, ki so bile po izdaji prej omenjenih zakonov pridržane samo tako imenovanim »sportnim gentlemanom«.

To čudno zakonsko določbo so izvrševalci utemeljevali tako, da se delavski vsakdanjem telesnem delu in imajo zaradi tega celo velike prednosti pred ostalimi prijatelji sporta, tako da bi ne bilo pravičeno, če bi se lahko sicer enakimi pogoji merili na sportnih tekmah s pripadniki drugih stanov. Ta značilni angleški zakon je imel za posledico, da je bil baš oni del angleškega naroda, ki mu je bil sport najbolj potreben in iz katerega bi bil črpal dragocene nove moči, izločen iz sporta edino zaradi tega, ker je angleška aristokracija

odločila tako, da noče z enakimi pogoji nastopati na sportnih tekmovanjih z delavcem.

Celo desetletje in še več je minilo preden je bil ta zakon ukinjen. Med tem pa je sport že mnogo izgubil na terenu, pridružila pa se mu je še druga zapreka v obliki amaterskih določb. Vodilni krogi so skušali sedaj po drugi poti izključiti udeležbo preširokih množic na sportnih zabavah in prireditvah. Te nove določbe so bile prirejene tako, da so po njih smeli prihajati na tekmovanja samo amaterji, to se pravi, izvajalci raznih sportov iz veselja do njih. Voditelji angleškega sporta so mislili, da bodo vsi sportni tereni prešli v njihovo last, če bodo na ta način zavrl dostop drugim, ki so menili pri tem imeti tudi nekaj zaslužka. Toda sportni nagon med narodom je bil močnejši od želje, da bi kdo samo s sportom služil denar. In tako ni trajalo dolgo, pa so se razočarani aristokrati spet znašli pred dejstvom, da so jih skoraj na vsaki sportni prireditvi puščali za seboj pripadniki drugih stanov.

Zdaj je bilo treba ukreniti nekaj drugega! Medtem ko so druge države na veliko gradile ogromne javne sportne pravice, se v Angliji na tem polju ni storilo nič. Kakor v glavnem vse sportne panoge je bila predvsem lahka atletika izključno pridržana višjim slojem. Samo visoke šole, univerze in bogati klubi, kjer je bilo treba plačevati tako visoke prispevke, da jih povprečen državljani sploh ni mogel, so imele svoje sportne naprave. Od tod je prišlo, da je Anglija na lahkoatletskem polju zmerom bolj izgubljala na vrednosti in se v zadnjih letih nikjer več ni mogla postavljati v eno vrsto z ostalimi narodi. Skoraj enako velja tudi za ostale sportne panoge, kolikor se ne dajo izvajati poklicno, kakor n. pr. nogomet ali boks, ki v amaterskem taboru niti od daleč nista dosegla onega pomena in vrednosti, kakršnega imata v največjih evropskih državah.

Nemški nogomet sredi vojne

Nemška nogometna reprezentanca je minuli mesec odigrala svojo drugo meddržavno tekmo, jutri pa bo nastopila že tretjič v reprezentativni tekmi, in sicer proti Madžarski v Budimpešti. Število tekem, ki jih je ta sestava odigrala od svojega obstoja, se bo s to tekmo povečalo na 192. To je veliko število, če se pomisli, da je Nemčija odigrala svojo prvo službeno mednarodno tekmo šele leta 1908. Obračun dosedaj odigranih tekem izkazuje 94 dobljenih, 34 neodločenih in 62 izgubljenih iger. V zgoditkih samih je razmerje 494:350 v korist Nemčije.

Zanimivo je pregledati te igre v treh ločenih razdobjih razvoja nemškega sporta, in sicer od leta 1908. do 1914., torej do začetka prve svetovne vojne, od 1. 1. 1914. do februarja 1. 1933., torej do prevzema oblasti po narodnih socialistih in od leta 1933. do današnjega dneva. V prvem razdobju je Nemčija zmagala šestkrat, izgubila 19-krat in 5-krat remizirala. V golih je prišla do številk 72:96 v svojo škodo. V drugi dobi (do leta 1933.) je Nemčija došla 26 tekem, izgubila 23 in odigrala neodločeno 14, pri čemer se je stanje golov že povečalo v njeno korist na 126:117. V zadnjih 9 letih pa je nemška nogometna reprezentanca zmagala 62-krat, remizirala 15-krat in izgubila samo 20-krat, pri tem pa dosegla visoko razmerje golov 296:137 v svojo korist.

Te številke kažejo, da je nemški nogometni sport doživel svoj veliki vzpon šele potem, ko so prevzeli njegovo vodstvo v roke narodno socialistični voditelji. Ta polet ni popustil niti vsa leta vojne kljub vsem težavam, ki se pojavljajo v zadnjem času posebno pri izbiri igralcev. Tudi dejstvo, da je Nemčija v sedanji vojni odigrala 27 takih tekem in jih od teh dobila 16 ter izgubila samo 7 pri 4 remisih, kaže zgovorno, kako močan je nemški nogomet kljub vojni in sredi vseh težav zaradi nje. (Po »E. S.« — sportni službi)

Čisto na kratko

V Beogradu so zadnjo nedeljo dalje igrali nogometne tekme za beograjski pokal, v katerih sodelujejo vsa beograjska moštva. Enajstotica SK 1913 je zmagala nad Jedinstvom s 5:1, kar je prav za prav presenetljivo, ker so igralci slednjega pred tednom dni brez pridržka »namazali« samo četo BSK. Ostale tri tekme tega kola so

se končale takole: Vitez-Sloga 5:1, Obilić-Balkan 2:1, BSK-Mitić 7:0.

Spodnještajski atleti so dobili za nekaj časa tehničnega učitelja v osebi znane bavarskega tekmovalca Ludvika Koppenwallnerja iz Monakovega. Prvi trening z novim učiteljem je bil preteklo soboto na Rapidovem prostoru in je bil prav dobro obiskan. Voditelji mariborskih atletskih organizacij računajo, da bo dotok atletov in sportnih prijateljev, ki bi si hoteli priboriti sportni znak, v bodoče še večji.

Proti vsem računom se je končal bokarski dvoboj med obema Italijanima Mariom Casadel in Martinom, ki je bil nedavno v Spezil. Casadel, ki se bo dne 23. maja v Stuttgartu boril z Nemcem Basselmanom za naslov evropskega prvaka srednje teže, je moral svojemu manj znanemu rojaku gladko prepustiti zmago po točkah v desetih krogih. Vsekako ta njegov poraz ni najboljšje priporočilo za odločini naslov proti nemškemu prvaku njegove kategorije.

Reja malih živali

Novo mesto, 28. aprila

Nedavno ustanovljeno društvo »Mali gospodar« posveča posebno pažnjo reji malih živali v Novem mestu in okolici. V ta namen je društvo povabilo naše najboljše strokovnjake za niz predavanj o reji malih živali. Prvo predavanje je bilo v nedeljo in je predavatelj, priznani kmetijski strokovnjak g. inž. Jože Rihar iz Novega mesta, podal izčrpne smernice za rejo malih živali, iz katerih posnemamo tole:

Vse evropske države posebno pa še Italija so se pravočasno zavedle velikega gospodarskega pomena za prehrano svojega prebivalstva ki ga predstavlja smotrna reja malih živali. V Franciji, Belgiji in Holandiji so bile ustanovljene cele farme za rejo kuncev, Italija sama pa redi danes že 5 do 6 milijonov kuncev ter so samo v Milanu v preteklem letu zaklali en milijon kuncev. Kaj pa pri nas? Novo mesto z bližnjo okolico redi danes že 6700 kuncev kar predstavlja dokajšen dvig reje kuncev v zadnjem letu, če pa še vedno izrazito premalo. Boljše stanje je v reji perutnine katere redi mesto z okolico 60.028, od tega 57.724 kokoši, 900 puranov, 804 gosi in 600 rac. Med kokošmi jih je 6594 izbrane rase, in sicer 6000 štajerk, 532 plimovk in 62 Rhode Island.

S povečanjem reje malih živali je razumljivo zvezano vprašanje njih prehrane. Kuni pojedajo preko poletja 150 do 200 gramov hrane, preko zime pa do 400 gramov. Vendar prebivalstvo pri prehrani premalo upošteva določene živilske odpadke, ki so prav

petdeset hrabrih vojakov, na moč trdovratno branila in nobeno znamenje še ni kazalo, da bi se kani vdati. Ker je stala trdnjavica na dokaj visokem kraju, so imeli topovi lahak posel; zažigali so gozde in nevarnost je bila, da uničijo napadalce.

Olonez in Črni gusar, ki sta videla ta obupni odpor, sta se posvetovala.

»Preveč ljudi izgubljamo!« je menil Pierre. »Ako se nam ne posreči, da jim na kak način prebijemo obroč, nas bodo pokosili!«

Ventimiljski je sprožil misel, da bi podkopali branike in jih pognali v zrak.

»To bi bilo najbolje,« je potrdil Olonez, »a kdo se bo izpostavljal nevarnosti takega podvzeta?«

»Jaz!« je rekel glas za njunim hrbtom.

Obrnila sta se in zagledala Carmauxa z njegovim neločljivim prijateljem Stillerjem in črnim tovaršem Mekom.

»Ti?« se je gusar zavzel. »Kaj delaš tu?«

»Pomagati vam hočem, kapitan, in napraviti vrzel v obzidje! Četr ure pa bo vse storjeno! Trideset funtov smodnika vzamemo in nekaj dobrega netiva!«

»Upam, da se vidimo živi in zdravi!« je zaklical kapitan za trojico, ki je hitro odšla.

Medtem so bili prodrli gusarji še globlje v gozd, prizadevali si, da bi s svojimi dobro pomejenimi streli pobili ali vsaj pregnali branilce na trdnjavih zidovih.

Jedro Špancev se je še vedno tunaško upiralo in obisalo naskakovalec s peklenim ognjem. Trdnjavica je bila podobna ognjeniku, kadar nahuje bruha Velikanski oblaki dima so se dvigali z vseh

pramena hrane za kunce, med katerimi so posebno pomembne lupine in lobilčni odpadki. Prav priporočljiva hrana pa je tudi topinambur, katerega se posebno na Dolenskem mnogo premalo sadi ter bo treba sedaj dvigniti med prebivalstvom zanimanje za to koristno rastlino. Tudi blitve so sijajno nadomestilo za šparglje in zelo priporočljiva hrana za kunce. Med ostalim pa naj se kuni v glavnem hranijo s pesco, korenjem, krevci, ohrovtom, deteljo, sonom, zeljem, kolerabo in repo.

Po predavanju je bilo omenjeno, da je mestna občina dodelila društvu v užitek dokaj prostrano občinska zemljišča v parku na Loku in na sejnišču. Ta zemljišča bo društvo oddalo v najem svojim rednim članom, ki naj se zaradi tega to nedeljo ob treh zberejo v parku, nekaj bo sledila delitev zemljišč. Obisk na predavanju je bil dokaj slab in so ga je udeležila le tretjina članstva, kar dokazuje premajhno zanimanje novomeških rejcev za danes tako važno vprašanje.

Iz Srbije

Beograjski proračun za leto 1942 izkazuje 263 milijonov dinarjev izdatkov in 236 milijonov dinarjev dohodkov. Mestna gospodarska podjetja bodo prinesla 254 milijonov dinarjev. V zvezi z novim proračunom je določila mestna občina 80 odstotne doloade.

Kmetijstvo je najvažnejše! Novo vrsto objavlja članek bivšega ravnatelja Pošte hranilnice dr. Nedeljkovića, v katerem razpravlja o nujni pomoči srbskemu kmetu. Pisec poudarja, da se mora srbska vlada v izvajanju gospodarske politike v prvi vrsti zavzeti za dvig kmetijstva. Opuščanje tega je bila ena glavnih napak, ki jih je delala bivša Jugoslavija.

Zdravstveni dom v Veliki Kikindi. Nedavno je bil izročen svojemu namenu prvi nemški zdravstveni dom v Banatu. V domu bo posvetovalnica za mlade matere in mlade zakonke. Dom ima tudi poseben oddelek za obsevanje. Služil bo zdravju nemških rodbin.

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

Službo dobi

Beseda 1. - 60, taksa - 60
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Iščem oskrbnika

za manjše posvetilo na
Dolenjskem. Na razpolago
ima lepo stanovanje ter ne
kaj užika v naravi. Biti
mora srednjih let, poročen
zmožen vinogradništva, sad
jstva in vrtnarstva. Po
nudbe s podatki o doseda-
njem službovanju in za-
hrevkom plače na ogl. od-
delek Jutra pod ali Na Do-
lenjskemu 5579-1

Urarskega

pomočnika
sprejemam. Nastop po mo-
nosti takoj. Vašter Matija,
uraz, Novo mesto. 5570-1

Prodaj

Beseda 1. - 60, taksa - 60
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Globok voziček

kurnik za otroka, siv ko-
stum in delni plašč pro-
dam. Naslov v vseh posl.
Jutra 5564-6

Razprodajamo

dalje najlepši vrst, bego-
nije, gladile in druge cvet-
ne gomolje. Zahtevajte ce-
nik! Sever & Komp.,
Ljubljana. 5631-6

Auto, moto

BMW motor
200 ccm super sport mo-
del v odličnem stanju, še
pripravljen, zelo ugodno na-
prodaj. 5626-10

Osební avto

dobro ohranjen novejši ti-
pe z ali brez generatorja
kupim. Ponudbe z naved-
bo cene na ogl. odd. Ju-
tra pod »10 do 15«
5541-10

Kolesa

Tricikli dospeli
že od 1650 lir naprej pri
Foto Tourist, Lojze Štanc,
Via 3 Maggio 8, prej Alek
sandrov. 5613-11

Irabljen in 1 nov

trickel
odlične izdelave, s prama-
nov balon gumo napredaj
za zelo nizko ceno. Gene-
rator delavnica, Ljubljana,
Tirševa c. 13, levo dvor-
šče, tel. 29-27. 5623-11

Pohištvo

Beseda 1. - 60, taksa - 60
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Več kuhinjskih

oprav
modernih poceni proda Kr-
že, pohištvo, Vrhnik, —
Ogleda se v skladišču —
Ljubljana, Tirševa 47, po-
leg Kavarne Majcen. 5563-12

Kauče

spalne 190x90 zopet na za-
logi. Velika izbira, cene se
le ugodne. Tapetnik, Novi
trg 4 ali Gosposka 11.
5592-12

Moderne spalnice

in kuhinje cenjeje vrste
prodaja in izvršuje vsa po-
pravlila Vidmar, Vodniko-
va 31. 5624-12

Sobo odda

Beseda 1. - 60, taksa - 60
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Sobo

za dve ev. tri osebe od-
dam z uporabo kopalnice.
Maselj, Gradisce 85 (za
dramo). 5627-23

Sobo

takoj oddam zaposteli ose-
bi. Ciril Metodova ul. 19-1
levo, pri Sv. Jozetu. 5608-23

Čedno sobico

oddam solidnemu gospodu
Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 5616-23

Sobico

opremljeno oddam. Naslov
v vseh posl. Jutra.

Sobe išče

Beseda 1. - 60, taksa - 60
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Prazno sobo

s pos. vzhodom dčm. Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Beligrade« 5617-23a

Glasbila

Beseda 1. - 60, taksa - 60
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Pianino

ali klavir v dobrem sta-
nju (lahko tudi razglašen)
vzajem v našem proti niz-
ki mesečni odkodnini ta-
koj. Ponudbe na ogl. od-
delek Jutra pod »Pianino
Ke« 5598-26

Izgubljeno

Beseda 1. - 60, taksa - 60
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Večje vsote denarja

sem našla v Wolfovi uli-
ci. Tomc Marija, Wolfo-
va 10-1. 5606-28

ASSUMIAMO AGENTI

Intro.otti vendita aspoce
bucato in polvere, buona
provvigione.

CICCIONE — CASELLA

POSTALE 62 — ONEGLIA

Najditelja

osebne izkaznice na ime
Josip Veber, trgovca, Pred-
grad, občina Stari trg ob
Kolpi, prosim, naj jo vr-
ne proti nagradi 30 lir.
5593-28

Svileno bluzo

sem izgubila od Wolfve
do kolodvora. Pošten naj-
ditelj naj jo odda proti
nagradi: Tomc, Wolfova
10-1. 5607-28

Izgubljeno

plavo usneno rokavico od
Legata, Miklošičeva, Pra-
škova, Kolodvorska do Mi-
kliča oddati proti nagradi
vratarnju Mikliča. 5630-28

Stroji

Beseda 1. - 60, taksa - 60,
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Stružnice

1000 in 1500 mm z Norton
do kolodvora. Pošten naj-
ditelj naj jo odda proti
nagradi: Tomc, Wolfova
10-1. 5607-28

Obrt

Beseda 1. - 60, taksa - 60,
za dajanje naslova ali za
tifo 1. 3.-

Krnarstvo

Eligij Eber, Ljubljana, Kon-
gresni trg 7 — prevzema
v popravilo in shrambo vsa
kožubovino čez poletje.
4931-30

Berite oglase

JUTRA

in poslušajte se jih!

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo
žalostno vest, da je umrl gospod

Hinko Pogačnik

industrijalec

Maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi v Cerknici,
v četrtek 7. maja t. l.

Prosimo tihega sožalja.

CERKNICA, MARTINJAK, dne 2. maja 1942.

Rodbine:
POGAČNIK, PREMROU, ŠERKO

E. Salgarit

Črni gusar

Roman

»Vsi napreji!« je zaklical Črni gusar, ki je z mečem v desnici in pištolo v levici dirjal pred svojimi ljudmi.

Španci, ki so bili v zasedi, so obuli napadalce s točo svinčenk, ki pa je zaradi drevja in gostega armovja napravila le malo škode. Tudi topovi na trdnjavi so z gluškim gromom bruhali svoje težke izstrelke na vse strani. Drevesa so se lomila in hrešče podirala; veje so pokale na desni in levi, kupi listja in sadov so se usipali na flibustirje in bukanirje, ne da bi jih mogli ovreti v napredovanju.

Kakor vse uničujoči vihar so padli po španskih krdelih, jih naskočili s svojimi gusarskimi sulicami in jih pobili kljub trdovratni obrambi. Le malo so vražnikov ušlo iz klanja. Rajši so padli na orožjem v roki, kakor da bi se spustili v beg ali predali.

»Na trdnjavo!« je zarjovel Olonez.

Ohrabreni od prvega uspeha, so se vzpenjali gusarji po griču navkreber, venomer pazeč, da bi ostali skriti med gostim rastlinjem.

Medtem so jih bili došli še ostali tovaršiji, tako da se je njih število pomnožilo na več ko pet sto. Toda podjetje ni bilo lahko. Manjkalo je čet. Razen tega se je španska posadka, sestojela iz dve sto